

Riksdagens protokoll

2010/11:52

Onsdagen den 2 februari

Kl. 09.00 – 12.28

16.00 – 16.23

Protokoll
2010/11:52

1 § Val av justitieombudsman

Följande skrivelse hade inkommit:

Till riksdagen

Justitieombudsman Cecilia Nordenfelt har utsetts till chefsjustitieombudsman. Med anledning härav har konstitutionsutskottet berett frågan om val av en ny justitieombudsman.

Konstitutionsutskottet föreslår enhälligt att riksdagen för tiden fr.o.m. den 1 juni 2011 till dess nytt val har genomförts under fjärde året därefter väljer lagmannen Lars Lindström.

Stockholm den 27 januari 2011

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Konstitutionsutskottet hade enhälligt föreslagit att lagmannen Lars Lindström skulle väljas till justitieombudsman för tiden den 1 juni 2011 till dess nytt val genomförts under fjärde året därefter.

Kammaren biföll konstitutionsutskottets förslag och utsåg därmed – för tiden den 1 juni 2011 till dess nytt val genomförts under fjärde året därefter – till

justitieombudsman

Lars Lindström

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 27 januari.

3 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Åsa Coenraads* (M) av sagt sig uppdraget som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

4 § Anmälan om kompletteringsval till miljö- och jordbruksutskottet

Talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Åsa Coenraads som ledamot i miljö- och jordbruksutskottet och Linda Andersson som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet.

Talmannen förklarade valda till

ledamot i miljö- och jordbruksutskottet

Åsa Coenraads (M)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet

Linda Andersson (M)

5 § Anmälan om inkomna protokollsutdrag från utskott

Talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit:

prot. 2010/11:12 för tisdagen den 25 januari från socialförsäkringsutskottet

prot. 2010/11:13 för tisdagen den 1 februari från försvarsutskottet

6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2010/11:154

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:154 Remitteringar
av Jonas Sjöstedt (V)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 februari 2011.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 31 januari 2011

Utrikesdepartementet

Gunilla Carlsson

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:167 Överblickbara miljöprocesser
av Sven-Erik Bucht (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 15 februari 2011.
Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 1 februari 2011

Miljödepartementet

Andreas Carlgren (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2010/11:57 och 58 till skatteutskottet

2010/11:59 och 61 till näringsutskottet

2010/11:62 till trafikutskottet

2010/11:64 till miljö- och jordbruksutskottet

EU-dokument

KOM(2011)15 till finansutskottet

8 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM64 Nya regler för konkurrens inom mjölksektorn

KOM(2010)728 till miljö- och jordbruksutskottet

9 § En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m.

Föredrogs

socialutskottets betänkande 2010/11:SoU5

En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m. (prop. 2010/11:4).

Anf. 1 METIN ATASEVEN (M):

Herr talman! I socialutskottets betänkande, som vi nu ska debattera, behandlas regeringens proposition *En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m.* En följdmotion har väckts med anledning av pro-

*En effektivare
narkotika- och
dopningslagstiftning
m.m.*

positionen, och i betänkandet finns sju motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2010.

I korthet innebär förslagen att det ska bli möjligt att förstöra vissa hälsofarliga substanser och förbjuda vissa dopningsmedel och vissa hälsofarliga varor som kan antas komma att användas i missbrukssyfte.

Det föreslås att det ska införas en bestämmelse som gör det möjligt att hantera narkotika för industriella ändamål. Syftet med detta är att göra det möjligt att narkotikaklassa GBL och butandiol som i dag är upptagna som hälsofarliga varor.

Statens folkhälsoinstitut föreslås få en förstärkt tillsynsroll som innebär att myndigheten får meddela föreskrifter om införsel, överlåtelse, framställning och förvärv i överlåtelsesyfte.

Herr talman! Straffskalan för grovt dopningsbrott föreslås skärpas. Övriga lagändringar syftar till att öka överskådligheten i regelsystemet och att förbättra kontrollsystemet.

I betänkandet finns en reservation.

Väl mött att debattera!

Anf. 2 PER RAMHORN (SD):

Herr talman! Anabola steroider är ett växande problem i Sverige. I spåren av dopning ser vi våldsbrott, kriminalitet och förstörda människoliv. Det krävs kraftiga insatser från samhällets sida för att motverka denna destruktiva utveckling. Dopning har alltför länge setts som ett idrottsproblem, men i själva verket är det ett samhällsproblem.

Tusentals svenskar dopar sig varje år, men mörkertalet kan vara långt mycket större. Siffror från Folkhälsoinstitutet pekar på att minst 10 000 svenskar dopar sig regelbundet.

Att dopningsmissbruk ofta leder till ökad aggressivitet och till ökad våldsbenägenhet är de flesta experter eniga om, liksom att ett antal mycket grova våldsbrott begås av personer som är påverkade av dopningsmedel.

Herr talman! Det finns ett fall som jag särskilt kommer ihåg. Det hände för några år sedan utanför Stockholm och uppmärksammades mycket i medierna. En dopningspåverkad pappa högg ihjäl sin tolvåriga styvdotter och våldtog hennes kompis samtidigt som han tvingade sin sexåriga biologiska son att se på under hela övergreppet. När polisen kom till platsen behövdes det sex personer för att gripa honom med hjälp av hand- och fotbojor. Enligt polisen uppträdde han som ett galet djur. Efteråt hade han inga minnesbilder alls av händelsen.

Detta exempel visar på att det finns mycket goda skäl att se mycket allvarligt på dopningsmissbruk. För att förhindra fler liknande våldsbrott i framtiden behövs det förebyggande insatser, ökad kunskap om problemet och skärpt lagstiftning.

Regeringens förslag till straffskärpning för dopningsbrott är naturligtvis mycket positivt men inte tillräckligt. Vi menar att man i stället borde ha gått på Narkotikautredningens förslag om straffskärpning när det gäller både dopningsbrott av normalgraden och grovt dopningsbrott. Därför yrkar jag bifall till vår reservation.

Anf. 3 CHRISTER ENGELHARDT (S):

Herr talman! Arbetet mot narkotika är oerhört betydelsefullt. Narkotikan är en förstörande och på alla sätt destruktiv faktor i samhället. Narkotikan skadar och begränsar människors liv och framtid och orsakar mycket lidande. Det är därför med stor tillfredsställelse som jag i dag diskuterar detta ärende om att få till stånd en mer effektiv narkotikalagstiftning.

Dagens betänkande är slutpunkten på en lång process som startade för nästan 4 ½ år sedan. Den socialdemokratiska regeringen beslutade den 7 september 2006 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av narkotikalagstiftningen. Utredningen fick tilläggsdirektiv 2007 och kunde lämna ett slutbetänkande i december 2008.

Under den fortsatta beredningen av ärendet framkom att förslaget av juridiska skäl behövde ändras, på grund av dess komplexitet. Först nu har vi därför ett färdigt förslag att gå till beslut om.

Juridiken kring detta ärende har varit komplicerad. Desto viktigare är det att vi nu kan gå i mål och förbättra möjligheten att ingripa mot narkotika. Det har funnits en lucka i lagstiftningen som har diskuterats länge men som har varit svårt att täppa till.

Herr talman! Varje år skadas eller dödas ett antal barn och ungdomar till följd av att de experimenterar med olika typer av droger som är eller bör bli klassificerade som narkotika eller hälsofarlig vara.

Det blir allt vanligare att man via Internet marknadsför substanser som påstås ha samma egenskaper som narkotikaklassade ämnen, fast de är lagliga – underförstått att de också är ofarliga. Genom att ändra en liten beståndsdel i ett narkotikaklassat preparat blir det ett nytt preparat som har samma egenskaper men inte är narkotikaklassat. Samhället har legat steget efter dem som säljer och tar fram nya droger.

Många av dessa preparat är av sådant slag att de bör bli föremål för utredning om klassificering. Att även dopningsmedel leder till stora skador blir alltmer uppenbart. Utbudet av nya droger sker nu på ett mer utstuderat och hänsynslöst sätt än tidigare. Risken att barn och ungdomar ska lockas att använda nya och ännu inte klassificerade varor har ökat radikalt genom utbudet på Internet.

Förslaget i dagens betänkande syftar till att få till stånd ett effektivt system för bevakning av utvecklingen så att de ämnen som bör kontrolleras kan bli klassificerade i ett så tidigt skede som möjligt. Detta kan bidra till ett minskat utbud och ett minskat missbruk av narkotika och dopningsmedel.

Herr talman! För att kunna möta ett utbud av nya droger, dopningsmedel och en förändrad missbruksmiljö krävs många olika åtgärder. Försäljning och annan hantering av nya ännu inte klassificerade medel kan inte enbart bemötas med höjda straff eftersom hanteringen ännu inte är straffbar.

För att komma åt denna hantering krävs andra åtgärder. Polis och tull ska kunna beslagta substanser som kan användas i missbrukssyfte. Åklagare kan sedan besluta att den beslagtagna substansen ska förstöras. Syftet är att hindra spridningen av farliga substanser som är på väg att klassas som narkotika eller hälsofarlig vara.

*En effektivare
narkotika- och
dopningslagstiftning
m.m.*

Folkhälsoinstitutet och Livsmedelsverket får möjlighet att beställa misstänkta substanser inom sina respektive ansvarsområden. Statens folkhälsoinstitut som sköter narkotikaklassningen av de varor som inte utgör läkemedel får även en förstärkt tillsynsroll. Myndigheten ska se till att lagen om förbud mot vissa hälsofarliga varor följs.

Straffskalan för grovt dopningsbrott i dopningslagen skärps. Straffmaximum höjs från fängelse i fyra år till fängelse i sex år.

Herr talman! Dagens betänkande gör att lagstiftningen kring arbetet mot narkotika som vi nu debatterar blir mer modern och bättre anpassad till samhällets förändringar.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i socialutskottets betänkande 2010/11:SoU5.

Anf. 4 JAN R ANDERSSON (M):

Herr talman! Bara sex mil från Kalmar där jag bor har under det senaste året tre personer dött. Många frågar sig vad som har skett, vad som har hänt i den lilla orten Emmaboda som är ett litet stationsområde uppbyggt kring glasbruket och järnvägen. Bland de 9 000 invånarna är det många som frågar sig varför myndigheterna inte gör någonting. Varför ingriper inte polisen när våra ungdomar dör?

Svaret är att fram till i dag har vi egentligen inte haft några verk samma medel för detta. Myndigheterna har stått utan verktyg för att effektivt kunna bekämpa de droger som blir allt vanligare i Sverige.

Jag läste också i nyheterna i morse att två ungdomar hade avlidit med grava hjärnskador på ett sjukhus i Göteborg, förmodligen efter att ha använt droger som inhandlats på Internet eller i alla fall droger som inte var kända för polisen och inte heller för läkarna, vilket även gjorde det svårt att förebygga och svårt att behandla de personer som hamnat på sjukhus.

Det här är en bild av hur det ser ut i olika delar av Sverige i dag. Det är en diskussion vi har haft i många år i Sveriges riksdag och i den allmänna narkotikadebatt som har funnits. Men i dag står vi inför ett beslut om hur vi ska kunna effektivisera denna politik.

De effektiva verktyg som polisen ges att ingripa är att man ska få möjlighet att tillvarata och förstöra droger som kan antas brukas i missbrukssyfte. Det är givetvis ett delikat lagstiftningsarbete som har tagit ett tag. Det har tagit drygt fyra år att genomföra, men det är tacksamt att veta att när vi nu går till beslut har vi dels en samlad riksdag bakom oss, dels har de instanser som står bakom, bland annat Lagrådet, i princip ingenting att invända mot hur vi gör det.

Problemet med den ganska långsamma processen att narkotikaklassa en drog är att när en drog har blivit klassad dyker ofta nya droger upp. Det är liknande droger som används på samma sätt som de droger som tidigare använts. Där kommer vi nu att ha effektivare verktyg.

Att dessa droger ständigt har kunnat förnyas och komma ut på marknaden har varit en ordning som egentligen ingen har varit tillfreds med, men det är först nu som alliansregeringen ger polis- och tullmyndigheter effektiva verktyg. Frågan har diskuterats länge, men tyvärr har den ju framför allt diskuterats. Det är först i dag som vi går från ord till handling.

Herr talman! Den lag som nu införs kommer förhoppningsvis att få större effekt än att bara snabba upp processen med att förbjuda nya narkotiska preparat. Förhoppningsvis kommer denna lag även att göra det svårt att saluföra substanser vilka uppenbarligen brukas i syfte att uppnå berusningseffekt. Det är inte så att vi kan förbjuda alla substanser, men om man vet att en substans som saluförs i berusningssyfte kan tillvaratas kommer det givetvis att göra det svårare för denna marknad som i dag är ganska lukrativ.

Jag har vidare tagit del av många föräldrars vittnesmål om hur svårt det kan vara att stå emot sitt tonårsbarn som via Internet eller andra källor tagit del av information som betyder olika preparats ofarlighet. Förhoppningsvis kan även denna del bli effektivare så att föräldrar kan få en bättre information. I dag är många gånger den enda tillgängliga informationen den som tillhandahålls av dem som även tillhandahåller och saluför dessa preparat.

I och med detta förslag ger vi också ett uppdrag och en rättighet till Folkhälsoinstitutet att kunna inhandla droger både i syfte att kunna se vad drogerna innehåller och i syfte att kunna sprida information till föräldrar och allmänhet om olika preparats och drogers farlighet.

En annan viktig aspekt som jag ser det är att myndigheter nu snabbare kan uppfatta vilka varor som cirkulerar och på så sätt snabbare få ett samarbete kring alla dessa frågor för att slutligen göra arbetet effektivare.

Slutligen, herr talman, vill jag säga att de straffskalor vi har haft har funnits i drygt tio år. År 1999 skärptes lagstiftningen. Jag tycker att det är positivt att det gjordes då, och det är positivt att det görs nu. Vi har ju sett att många av de här brottens grovhet har ökat på skalan och att den straffskala som vi haft kanske inte utnyttjats tillräckligt. Framför allt har den inte gett utrymme åt de grova brotten.

Därmed, herr talman, vill jag yrka bifall till förslaget i socialutskottets betänkande samt yrka avslag på samtliga i ärendet väckta motioner.

Anf. 5 AGNETA LUTTROPP (MP):

Herr talman! Jag kommer att hålla mig till dopning i mitt anförande.

Ordet ”dopning” kommer av ett engelskt ord som uppkom bland folk som levde i sydvästra Afrika. Dessa människor drack en dryck som kallades för *dopa*.

Dopning innebär att man använder otillåtna preparat för att försöka höja den fysiska och psykiska prestationsförmågan. Många former av dopning höjer den fysiska prestationsförmågan genom att olika fysiologiska kvaliteter förbättras, till exempel ökad maximal syreupptagning genom blod- och EPO-dopning, ökad muskelstyrka med hjälp av anabola steroider och dämpning av trötthetssignaler med hjälp av centralstimulerande medel.

Bruk av dopningsmedel har i många fall lett till ett bestående narkotikamisbruk. Missbruk av dopningsmedel är ett växande samhällsproblem. Anabola androgena steroider och andra dopningspreparat missbrukas i dag av både ungdomar och vuxna, såväl män som kvinnor.

När ett missbruk av anabola androgena steroider påbörjas är det inte bara den som använder preparaten som drabbas utan även många i personens närhet.

De beslag som tull och polis gör av dopningsmedel ökar varje år, liksom lättillgängligheten via Internet. Då det inte finns någon kvalitetskontroll av vad som säljs via Internet förekommer förorenat innehåll. Det finns också en uppsjö av odokumenterad och ovetenskaplig information.

Det som finns i betänkandet är nödvändigt och viktigt. Det är bra med en lag som ger polis och tull rätt att omhänderta substanser som ännu inte har förklarats som narkotika eller hälsofarliga. I avvaktan på detta tillåts alltså tull och polispersonal att ta hand om substansen så att den senare kan förstöras.

Herr talman! Det är bra att dopning, som länge har varit ett eftersatt område, belyses och kommer upp till diskussion, att arbetet mot dopning förstärks och effektiviseras.

Ja till förslaget i betänkande SoU5!

Anf. 6 MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (FP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkande SoU5 *En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m.*

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning har under många år följt våra skolelevers drogvanor i årskurs 9 och på gymnasiet. Jag tittade lite grann i deras rapporter för 2010 och kunde bland annat läsa att den ökning av tillgången på narkotika som vi kunde se under 1990-talet delvis verkar ha stannat upp under 2000-talet. Samtidigt ligger priserna på narkotika lågt, trots att mycket stora mängder narkotika har beslagtogs av rättsväsendet.

Däremot kan man tyvärr inte se någon förbättring beträffande det tunga missbruket. Det beror naturligtvis också på att narkotika är förhållandevis lättillgänglig.

Herr talman! När det gäller dopning bland ungdomar läser jag i rapporten att man har konstaterat, och det vet vi, ett samband mellan dopningserfarenhet och en omfattande alkoholkonsumtion, liksom också ett samband mellan dopning och narkotikabruk eller bruk av andra droger. Från och med 2010 har antalet beslag tredubblats samtidigt som mängderna har ökat. Utvecklingen av antalet lagförda dopningsbrott visar samma utveckling.

Herr talman! Nya nätdroger dyker upp på marknaden, droger som leder till missbruk och till skador som i vissa fall leder till unga människors död. Polis och tull har länge efterfrågat snabbare och effektivare åtgärder för att stoppa den här handeln med droger, men då måste man få kraftfullare instrument för att också kunna agera snabbt.

Herr talman! Med det här betänkandet kommer ju polis och tull att kunna beslagta preparat som man misstänker är farliga. Det kommer också att vara möjligt att omhänderta och förstöra vissa substanser som man antar kommer att användas i missbrukssyfte, till skydd för den enskildes liv och hälsa. Dessutom får åklagare besluta om förstörandet. Det här, herr talman, innebär att vi faktiskt kan ta upp kampen mot drogerna på nätet.

Vi vet att användningen av dopningsmedel kan leda till allvarliga fysiska, psykiska och sociala problem. Därför föreslås det i det här betänkandet att det maximala straffet för grovt dopningsbrott ska höjas från fängelse i fyra år till sex år. Det finns samband mellan bruk av narkotika

och dopning. Det förekommer också i kriminella kretsar. Därför är det synnerligen angeläget att se allvarligt på missbruk av dopningsmedel.

Herr talman! Med de här förslagen till lagreglering skapas bättre förutsättningar att förekomma mängden av nätdroger som etablerar sig på marknaden. Den här lagen syftar till att skydda enskildas liv och hälsa och förebygga missbruk. Det här, herr talman, är ytterligare ett steg i rätt riktning för att uppnå regeringens mål på ett samhälle fritt från narkotika och dopning.

Anf. 7 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! När nu riksdagen ska besluta om en effektivare narkotika- och dopningslagstiftning är det ett viktigt steg för att rädda ungdomars liv. På akutmottagningar runt om i landet har ungdomar kommit in medvetslösa på grund av droger som de har köpt på Internet. Internet har förändrat narkotikahandeln. I dag kan vem som helst beställa hem droger. Drogerna har ofta varit vad man kallar designer drugs, det vill säga droger där man ganska snabbt och enkelt kan ändra en kemisk bindning eller två, vilket lett till att de inte längre har varit klassade som narkotika.

Jag ägnade morgonen åt att surfa på Internet och hittade där en sajt där man säljer lagliga droger. Där kunde jag läsa följande: Ja, såvida ni inte bott under en sten de senaste åren så har ni väl både testat och hört talas om de lagliga droger som man kan beställa online på nätet. En drog som är redigt populär just nu fast att den ganska nyligen klassades som hälsofarlig är Methylone. Den är alltså inte narkotikaklassad än så det är inga större risker man tar när man handlar och brukar det.

Den är väldigt lik huvudingrediensen i Ecstasy och det officiella namnet är Bängpulver.

På en annan sajt hittar jag följande: Det här bör göra dig som kund lite gladare. Vi kommer nämligen att få in två nya spännande RC:s – research chemicals, det vill säga nyframtagna droger – under nästa vecka. Den ena är en väldigt potent centralstimulerande substans, mycket lik kokain faktiskt.

Det här är den verklighet som många ungdomar lever i. Tyvärr tolkar många ungdomar ”laglig” som ofarlig. Det har kostat många ungdomar livet.

I *Uppdrag granskning* berättades ju om Kalle som köpte ett vitt pulver i en nätbutik. Det var billigt, helt lagligt och han hoppades på ett bra rus. I stället var han nära att bli ytterligare ett dödsoffer för en drog som hade kunnat säljas helt öppet. Kalle hade tur. Hans vänner såg till att larva ambulans så han kom till akuten i tid. Hans liv kunde räddas.

Om man på akutmottagningen hade hittat den här drogen som nära på kostat honom livet hade man sannolikt varit tvungen att återlämna den eftersom den inte var klassificerad som narkotika. När slutligen en drog har blivit narkotikaklassad har tillverkare och säljare, helt legalt, legat i startgroparna med nya preparat, och svenska myndigheter har hamnat på efterkälken.

I ytterligare ett kundmeddelande på Internet hittade jag följande: Den här drogen är tyvärr på väg att narkotikaklassas. Vi har just nu extrapris på 150 milligram för endast 150 kronor. Passa på medan det fortfarande är lagligt!

Prot. 2010/11:52
2 februari

*En effektivare
narkotika- och
dopningslagstiftning
m.m.*

Med den lagstiftning som vi ska besluta om i dag får vi betydligt bättre möjligheter att begränsa spridningen av dessa droger. I avvaktan på att regeringen beslutar att förklara en substans som narkotika eller hälsofarlig eller i avvaktan på att det beslutet ska träda i kraft ska det till skydd för ungdomars liv och hälsa vara möjligt att omhänderta och förstöra misstänkta droger.

Poliser och tjänstemän ska ha rätt att omhänderta substanserna. Åklagare får rätt att besluta om förstöring. Vi ger också möjlighet för Folkhälsoinstitutet att precis som våra ungdomar i dag vara ute på nätet, söka droger och även kunna beställa och köpa dem för att på så sätt kunna analysera för att påskynda narkotikaklassningen.

Det finns i det här betänkandet bara en reservation. Den är till förmån för en ytterligare skärpning av straffsatsen för dopningsbrott. Jag kan tycka att det är ett lovt värt förslag, men tyvärr är det så att kunskapen om hälsoeffekterna av dopningsmedel är begränsad. Det går i dag inte att hävda att anabola steroider har samma beroenderisk som till exempel heroin, kokain och amfetamin. Dopningspreparat är med stor sannolikhet också något mindre toxiska än det vi i dag har som narkotikaklassade substanser. Det är därför svårt att i lagstiftningen jämställa straffskalan mellan dopningspreparat och farligheten hos narkotiska preparat. Det är klokt att det ändå avspeglas i straffskalan.

Herr talman! Förslaget i det här betänkandet handlar om inget mindre än att rädda ungdomars liv. Jag yrkar därför bifall till detsamma och avslag på reservationen.

Anf. 8 EVA OLOFSSON (V):

Herr talman! I maj 2007 väckte jag en av mina första interpellationer här i riksdagen. Den började så här: ”Från eufori till andningsstillestånd – gränsen mellan kick och förgiftning är hårfin för den som använder GHB, GBL eller Butandiol. I Västsverige” – men också i andra delar av landet – ”ställer de svåradoserade bokstavsdrogerna till med stora problem, inte minst i Göteborg och flera av kranskommunerna. Här dör lika många av överdoser av GHB som på grund av heroinmissbruk.”

GBL och butandiol omvandlas till det narkotikaklassade GHB, som narkotikaklassades år 2000. Drogen är förrädisk och beroendet kommer snabbt, men det är oerhört svårt att sluta och oerhört svåra abstinensbesvär när man väl har blivit beroende. Dessa droger har tagit flera unga människors liv.

En av de frågor jag ställde till den ansvariga ministern Maria Larsson var hur hon såg på möjligheterna till att narkotikaklassa GBL och butandiol. Nu är det 2011, och nu är vi där. Nu gör vi ändringar i lagen så att det blir möjligt att narkotikaklassa också GBL och butandiol. Det är efterlängtat. Förhoppningsvis gör detta att fler unga inser faran med dessa droger, att fler människor inte hamnar i ett svårt och farligt missbruk och att fler liv kan räddas.

Med tanke på dem som tjänar pengarna, de cyniska personer som säljer drogerna – vi hörde nyss hur man cyniskt använder nätet och alla försäljningstrick som finns för att få ungdomar att köpa droger och tro att de inte är farliga – är det oerhört viktigt med de lagändringar som nu görs. Det är så lätt att ändra den kemiska sammansättningen när någon drog är förbjuden – och sedan kommer det en ny. Att vi nu får en lag-

stiftning som gör att polis och tull kan agera när det gäller ämnen eller substanser som är lika farliga som narkotika, omhändertar dem och förstöra dem i avvaktan på att substansen klassas som narkotika eller hälsofarligt, är viktigt.

Vi ställer oss också bakom höjningen av straffet för grovt dopningsbrott från fyra till sex år. Dopning är farligt. Dopningsmedel kan leda till mycket allvarliga psykiska, fysiska och sociala problem.

Jag vet att det är många i min hemstad Göteborg som gläder sig åt att också GBL och butandiol blir narkotikaklassade. De av oss som lyssnade på nyheterna på radion hörde att två ungdomar i Göteborg har avlidit. Jag vet inte om det var fråga om GBL, butandiol eller någon annan drog – men drogerna tar liv. Jag vet att många som har jobbat med dessa frågor, socialarbetare, läkaren Kai Knudsen och annan sjukvårdspersonal, polisen, har pekat på att något måste göras. Poliskommissarien Anders Stolpe har pekat på att det behövs bisarra mängder GBL för att bli dömd till ett års fängelse. För det narkotikaklassade GHB, som egentligen är samma sak, behövs det bara några liter. Det här visar på att lagstiftningen verkligen behövs.

Men det räcker inte med att förändra lagstiftningen. Vi måste jobba på andra sätt. Vi måste till exempel öka kunskapen och forskningen om GHB och motsvarande ämnen, utveckla metoder för att förebygga missbruket och ha en fungerande vårdkedja. Det är fortfarande så att när unga som har tagit en drog kommer in till sjukvården finns det inte alltid kunskap om att det är fråga om en viss drog och hur farlig den är. Det måste finnas en vårdkedja som fångar upp unga och unga vuxna där GHB är huvuddrog och finns med i missbruket. Vi måste också se till att vi har metoder att fånga upp flickor och kvinnor som riskerar att komma in i eller fastna i missbruket.

Mot bakgrund av detta, herr talman, vill jag för Vänsterpartiets räkning yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 9 ANDERS ANDERSSON (KD):

Herr talman! För min del och för oss kristdemokrater är jag mycket glad över att vi nu är framme vid riksdagsbehandling och beslut om effektivare verktyg i kampen mot narkotika och dopning. Många säger att det antligen ska bli ett effektivare arbete där vi inte tillåter de kryphål som alltför länge har utnyttjats och som alltför ofta har lett till tragedier för enskilda människor, inte minst ungdomar.

Det är naturligtvis också mycket glädjande att vi här i kammaren i dag kan visa upp en bred politisk enighet, vilket har framgått av tidigare inlägg i debatten. Vi har i Sverige ett unikt stöd i den allmänna opinionen för en nolltolerans mot narkotika och dopning. Det finns också i den allmänna opinionen ett starkt motstånd mot att vi ska låta narkotikan bli en naturlig del av den svenska vardagen.

I den narkotikapolitiska debatten sticker då och då upp någon som vill se en legalisering av så kallade lättare narkotikapreparat som cannabis. Men ett folkligt stöd i förening med mycket bred politisk uppslutning gör att narkotikamissbruket kan hållas tillbaka, och om det hålls tillbaka fångas färre och färre får skador av narkotika- och dopningsmissbruk.

*En effektivare
narkotika- och
dopningslagstiftning
m.m.*

Vi får ändå inte slå oss till ro med att Sverige i en europeisk jämförelse har en låg förekomst av narkotika och att det relativt EU-länderna är få ungdomar som provar eller använder narkotika. Det kan ändå finnas en trend av ett ökat experimenterande när det gäller narkotikaanvändning. Som har hänvisats till tidigare har CAN, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, under mycket lång tid följt utvecklingen. Vi kan då se att i den statistiken finns det en notering att i årskurs 9, enligt de färskaste siffrorna, är det något fler som har använt narkotika i en jämförelse med en tioårsperiod tillbaka. Denna notering ska vi inte bortse från.

Beträffande dopning anar vi att den stora dopningshärvan som rullades upp under hösten förra året pekar på att dopningsmissbruket kanske är större än vad vi velat tro.

Herr talman! Det narkotikabetänkande vi i dag har att behandla i kammaren hänger väl samman med den samlade strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken som regeringen nyligen avlämnat som avser åren 2011–2015 och som kommer att riksdagsbehandlas senare i vår. I strategin slås fast, åter en gång, att målet är ett narkotikafritt samhälle. Detta är en viktig del, och därför är det viktigt att vi skaffar de verktyg som gör att vi uppnår detta mål.

För att ett narkotika- och dopningsfritt samhälle ska nås är vi alla införstådda med att hela bredden av insatser behövs. Inom socialpolitiken är det fråga om ett effektivt förebyggande arbete som vi utvecklat under förra mandatperioden och ska fortsätta med. I hela reformarbetet inom skolan är det fråga om att ge barnen en bra start och skolgång som innebär att de känner trygghet och kan välja detta framför att lockas till droger. Jag är också glad över de förstärkningar av elevhälsan som vi vet får nya resurser under kommande år.

Men trots allt detta arbete visar utvärderingarna att utan effektiva verktyg till polis och tull räcker föräldrar, socialtjänst och skola inte till. Det behövs också effektiva verktyg till polis och tull. Mitt bestämda intryck är att både tullen och polisen har blivit bättre på att i samverkan bekämpa narkotika- och dopningsbrott. Det är denna samverkan som vi vill stärka ytterligare i dag med besluten. Polisen har länge efterfrågat effektivare verktyg mot en kriminalitet som framgångsrikt har tagit fram nya varianter av narkotika och hittat nya vägar för handel med narkotika på Internet, vilket flera talare har belyst.

De verktyg som har efterlysts från inte minst polis och socialarbetare levereras nu. Det lagförslag som i dag läggs fram från alliansregeringen och vårt ansvariga statsråd Maria Larsson visar att vi ger möjlighet att gå vidare med ett effektivare arbete. Polis och tull ska kunna beslagta substanser som kan användas i missbrukssyfte. Åklagaren ska sedan besluta om de beslagtagna substanserna ska förstöras. Syftet med allt detta är att förhindra spridning av farliga substanser som är på väg att klassas som narkotika eller hälsofarliga varor. Jag vet att det har varit en stor frustration när polisen har tvingats lämna tillbaka i somliga fall direkt dödliga preparat för att preparaten ännu inte har klassats som narkotika. I det lagförslag som vi nu har framför oss och som vi kommer att fatta beslut om i riksdagen föreslås att ändra på detta förhållande. I fortsättningen ska vi ha effektivare verktyg för att kunna arbeta mot målet ett narkotikafritt samhälle.

I detta anförande instämde Roland Utbult (KD).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

10 § Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan

Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU8
Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan (prop. 2010/11:50).

Anf. 10 BODIL CEBALLOS (MP):

Herr talman! I dag debatterar vi en proposition med väldigt många sidor, och jag kommer i huvudsak att inrikta mig på en av artiklarna i den.

Först vill jag yrka bifall till reservation 2.

Jag vill börja med att säga att vi i Miljöpartiet är mycket positiva till den process som syftar till att de europeiska länderna ska närma sig varandra. Ju närmare vi är och ju större rörlighet vi har mellan våra länder, desto bättre.

Däremot är vi inte positiva till det som kommer fram i artikel 83 i stabiliserings- och associeringsavtalet, nämligen ”Förebyggande och stävjande av illegal invandring; återtagande”.

Återtagandeavtal och klausuler används i allt större utsträckning i många relationer till länderna i vår närhet – vi diskuterade bland annat Irak förra veckan – och ni vet vad Miljöpartiet tycker i de här frågorna. Återtagandeavtalen görs i utbyte mot handelsavtal, bistånd, ambassader eller stabiliserings- och associeringsavtal. Det är inte särskilt korrekt, menar jag, att man använder sig av den här handeln med avtal och med människor.

Om man tittar på dem som kom till Sverige förra året var det faktiskt så att den andra största gruppen asylsökande kom just från Serbien. Det var 5 511 personer från Serbien som sökte asyl i Sverige, och de flesta av dem var naturligtvis romer. Bara 41 av dem fick stanna. Den genomsnittliga handläggningstiden var 55 dagar. Det kan man förstå med tanke på den tolkning vi har av asylpolitiken i Sverige, där väldigt många som kommer från direkta konflikthärddar inte heller får stanna av skyddsskäl.

I detta fall har UD utfärdat en rapport där man talar om de mänskliga rättigheterna i Serbien, och där står det just att det har framkommit fall där serbisk polis har använt tortyr vid erkännanden. Det kan man också läsa på Sidas hemsida.

Vi har också principen om non-refoulement, och den skriver vi om i betänkandetexten. Den ska då stå över återtagandeavtalen. Principen om non-refoulement är att vi inte ska skicka tillbaka människor till länder

Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan

eller platser där de kan riskera att utsättas för tortyr eller annan kränkande eller förnedrande behandling. Ändå skickar vi tillbaka alla dessa romer till Serbien.

Många gånger handlar det också om att det är människor som är trippelt diskriminerade. Vi vet att det är romer och kvinnor som är mest diskriminerade. Vi vet att barnen inte får den utbildning som de behöver. Många gånger har familjerna inte ens råd att köpa kläder och skor till sina barn, och de behöver barnen som arbetskraft för att försörja familjerna. Segregationen i Serbien är oerhört stor, och romerna är de mest utsatta.

Många romer som kommer från Serbien vittnar också om att det är värre nu än under Titos tid vid makten. Det är omöjligt för en rom att få ett bra jobb, till exempel att jobba inom myndigheterna. Jobb, skolor och annat är uteslutet för de flesta. Segregationen är oerhört stor, som jag sade tidigare. Hemlösheten för romer i Belgrad är mycket stor.

Vi hörde i somras om alla de utvisningar som skedde från bland annat Frankrike. I de fallen var det också EU-medborgare som utvisades under hemska förhållanden, och vi reagerade alla. Även Sverige utvisade romer, bland annat EU-medborgare, under förevändning att de tigger i Sverige. Att tigga är inte olagligt, men förevändningen var att man betedde sig på ett omoraliskt sätt.

Vad är då lösningen? Är lösningen att vi ska låta alla romer som kommer hit få stanna, eller ska vi göra någonting annat? Jag tror att de flesta människor vill bo kvar i sina hemländer – de flesta vill inte flytta. Men lösningen är inte i detta fall att vi ska skicka tillbaka människor till samma förhållanden som de kom från. Det fanns en anledning till att de lämnade landet.

Snarare måste vi ha mycket större fokus på det som är biståndsarbete, och där borde EU göra mycket mer än vad man gör i dagsläget. Det finns en fond, Roma Education Fund, som går från 2005 till 2013 för att ge romer utbildning etcetera. Men vi har inte sett så många resultat ännu.

Jag tror att det vi i första hand ska ägna oss åt är att se till att EU bidrar mer till att förbättra situationen för romerna i Serbien innan vi skriver återtagandeaftal och annat. Den dag som romerna inte är diskriminerade behöver de inte längre söka asyl i andra länder. Vi ska börja där. Sverige deltar i Roma Education Fund, och det är bra. Men 20 miljoner är inte särskilt mycket, och vi skulle kunna bidra med mer. Vi deltar också i säkerhetssektorreformer med fokus just på kvinnor och romer. Men det behövs mycket mer. Situationen för romerna i Serbien är inte bra.

Anf. 11 WILLIAM PETZÄLL (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation 1.

En ytterligare utvidgning av Europeiska unionen minskar det enskilda landets inflytande på unionens vägval, vilket inte kan anses ligga i vare sig Sveriges eller svenskarnas intresse. Sverigedemokraterna värnar Sveriges självständighet och önskar därför ingen ytterligare utvidgning av EU. Sverigedemokraterna anser dessutom att det under det nuvarande ekonomiska läget inte kan ses som önskvärt att associera ytterligare ett

land med svag ekonomi och hög korruption till en union vars sammanhållning redan är satt under tryck av finansiella svårigheter.

Anf. 12 HANS LINDE (V):

Herr talman! Jag tänker hålla mig kort, då jag instämmer mycket i Bodil Ceballos anförande och vi har en gemensam reservation från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Jag tänkte ändå säga några fler ord än att bara läsa högt ur Vänsterpartiets och Miljöpartiets reservation.

Det här handlar om stabiliserings- och associeringsavtalet mellan EU och dess medlemsstater å ena sidan och Serbien å andra sidan. Den här typen av stabiliserings- och associeringsavtal har vi behandlat vid en lång rad tillfällen i riksdagen under min tid som riksdagsledamot. Jag får väl erkänna att de sällan skapar debatt, för det har funnits en bred politisk enighet bakom dessa avtal, en enighet som också har inkluderat oss vänsterpartister.

Vänsterpartiet är ett tydligt och konsekvent EU-kritiskt parti. Vi har i denna kammare och utanför denna kammare sagt nej till varje förslag som har inneburit att makt har flyttats från Sveriges riksdag till Bryssel. Vi har motsatt oss varje förslag som har inneburit att svenska folket har förlorat makt över beslut som berör deras egna liv.

Samtidigt har det varit en självklarhet för oss vänsterpartister att ställa oss bakom dessa stabiliserings- och associeringsavtal men också EU:s utvidgning.

För oss är det en självklarhet att varje folk och varje land självt ska avgöra sina relationer till EU, precis som vi här i Sverige i folkomröstningen 1994 fick avgöra våra relationer till EU. Vänsterpartiet tillhörde då nej-sidan, och jag beklagar utgången av den folkomröstningen. Men precis som vi fick stå inför det vägvalet här i Sverige tycker jag att det är rimligt att också människor i övriga Europa ska få göra det vägvalet.

Därför tycker vi vänsterpartister att EU:s dörrar ska stå öppna för utvidgning men också för att teckna stabiliserings- och associeringsavtal med de folk och länder som önskar ha dessa relationer med EU och med de länder och folk som lever upp till de krav som vi ställer när det handlar om mänskliga rättigheter och demokrati.

Det finns i betänkandet en reservation från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Jag yrkar bifall till den, reservation 2.

Vi är generellt mot de återtagandeklausuler som finns i EU:s stabiliserings- och associeringsavtal. Just i fallet Serbien blir det ytterst tydligt varför det finns mycket att kritisera när det gäller de klausulerna.

Det är alldeles uppenbart för den som har följt utvecklingen i Serbien de senaste åren att framsteg har gjorts när det gäller demokrati och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna men att landet fortfarande står inför enorma utmaningar. Jag tyckte att Bodil Ceballos tidigare i talarstolen mycket väl beskrev situationen för romerna i dag i Serbien. Det är en grupp som fortfarande diskrimineras och förföljs i sitt eget land. Många av dem – men fortfarande bara en bråkdel av de romer som bor i Serbien – flyr också sitt land och kommer hit till Sverige.

Att i det läget teckna ett återtagandeavtal med Serbien, att samarbeta med den serbiska regeringen för att sända tillbaka dessa romer som flyr undan förföljelse och diskriminering, skickar helt fel signaler. Vi borde i stället i dag lägga vårt fokus och vår kraft på att arbeta tillsammans med

Prot. 2010/11:52
2 februari

Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan

den serbiska regeringen och tillsammans med folkrörelser och frivilligorganisationer i Serbien för att motverka den diskriminering som i dag finns och som möter romer men också andra minoritetsgrupper i landet.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 2.

Anf. 13 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M):

Herr talman! I dag debatterar vi godkännandet av stabiliserings- och associeringsavtalet mellan EU och Serbien, betänkande UU8. Jag vill börja med att yrka bifall till utrikesutskottets förslag om godkännande av avtalet och avslag på reservationerna.

Mina serbiska vänner – särskilt de som bor här i Sverige och följer vårt arbete här i riksdagen – har länge väntat på denna dag. Redan i oktober 2005 började EU-kommissionen förhandla med Serbien om detta SA-avtal. Många grannar till Serbien på västra Balkan har redan fått sina SA-avtal godkända. Nu – äntligen – har vi möjlighet att debattera även Serbien i detta sammanhang här i kammaren.

Herr talman! Vi svenskar har alltid varit stora förespråkare av EU-utvidgningen och har alltid betonat det europeiska perspektivet på Balkan. I dag tar vi ytterligare ett steg för att förverkliga det. Det är vårt ansvar att se till att de länder som verkligen visar att de är redo och mogna för den europeiska integrationen får möjlighet att gå vidare mot ett medlemskap. SA-avtalet är ett viktigt steg i den riktningen.

EU spelar en betydande roll när det gäller att stabilisera och skapa fred på Balkan. Denna utveckling är självklart viktig för människorna i sydöstra Europa – som har upplevt krig, förtryck, minfält, bomber och krigsförbrytelser för mindre än 20 år sedan – men också för freden och friheten i hela Europa. Fred och frihet är de bärande tankarna och grundbultarna i den europeiska sammanslutningen. Fred och frihet ska skydda hela vår kontinent mot nationalism, kommunism och förtryck.

Balkan är viktigt i vår föreställning om Europa. Det är en kontinent som är mer än en samling enskilda stater och regioner med sina egna problem, som måste lösas på olika sätt. Europas enande hjälper till att läka sår och att säkra fred och välstånd.

Serbien har gjort en lång resa sedan Jugoslavien upplöstes. Det är en resa kantad av konflikter, mord och krig, en resa som nu kan ta en lycklig vändning. Serbien närmar sig alltmer EU, och vi kan fastställa att EU:s soft power verkligen har hjälpt Serbien i denna utveckling.

De europeiska stater som uppfyller Köpenhamnskriterierna har rätt att bli medlemmar i Europeiska unionen. Serbien tar ett stort steg i denna riktning så snart SA-avtalet träder i kraft. SA-avtalet ska leda till större stabilitet i regionen och en positiv ekonomisk och social utveckling samt hjälpa till med bestämmelser om frihandel, politisk dialog och samarbete.

Redan 2009 fick Serbien viseringsfrihet gentemot EU, ett tydligt tecken på att mycket hade skett i Belgrad efter Milošević och kriget. För att få viseringsfrihet måste ett land bevisa att det kan klara rättssäkerhet och administration. Serbien har visat oss detta, har visat att det har realistiska chanser att bli EU-medlem och att lyckas med integrationen.

För dem som fortfarande tvekar om att Serbien tillhör Europa och kan uppfylla kriterierna kan man säga att SA-avtalet även innehåller början av genomförandet av *acquis communautaire*, alltså att landet börjar anpassa sin nationella lagstiftning till EU-lagstiftningen.

Genom SA-avtalet binder vi Serbien närmare till oss, förenklar hand- deln än mer och kan på så vis göra mer för det civila samhället. Redan i dag är EU den största bilaterala biståndsgivaren i Serbien. Därför är SA- avtalet en naturlig vidareutveckling även av detta samarbete.

Serberna har själva gjort enorma framsteg. I dag är samarbetet med Internationella krigsförbrytartribunalen för det forna Jugoslavien i Haag långtgående, och landet har gjort många positiva demokratiska framsteg. Partiväsendet börjar fungera mycket bättre, och man kan skönja en fram- tid där Serbien åter kan spela en viktig roll på Balkan och i Europa.

Visst finns det fortfarande väldigt mycket att göra, men Serbien arbe- tar målmedvetet framåt, och det ingångna SA-avtalet kan verka som ännu ett led i EU:s soft power. Serberna har förstått att de själva håller sin framtid i sina händer och att de själva måste driva på medlemskapet i EU och reformprocessen internt. Vi ska hjälpa dem med detta, eftersom vi vill se ett framtida enat Europa i fred och frihet där Balkan återigen spe- lar en central roll.

Det är glädjande att debattera Serbien i dag, när det handlar om fram- steg och framgång. Vi hoppas på en fortsatt positiv utveckling, så att vi i ett nästa steg snart kan inleda förhandlingar om medlemskap och en dag inom en nära framtid här i riksdagen kan debattera Serbiens inträde i EU. I dag lägger vi grundstenen för detta.

Anf. 14 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Jag hade förmånen att under förra veckan ha denna kammars uppdrag att tjänstgöra i Strasbourg i Europarådet. Under den sessionen hade vi anledning att göra en uppföljning av Serbiens arbete för mänskliga rättigheter. Vi hade bland annat deras ansvarige för EU- samarbetet på plats i monitoring committee.

Det var, herr talman, med stor glädje vi alla kunde notera de tydliga framsteg som Serbien har gjort när det gäller mänskliga rättigheter, när det gäller att bygga en rättsstat och när det gäller att bygga en hållbar demokrati.

Det är viktiga vägval som Serbien har gjort. Det var också mycket in- tressant att höra Serbiens president tala till församlingen och prata om de problem som man har men också, herr talman, den vilja som finns att anta utmaningarna och tillsammans med oss andra försöka bygga ett bättre samhälle. Det må gälla romerna och deras situation eller andra minoriteter. Särskilt glädde det mig att höra den öppning som finns för samtal med Kosovo.

Allt detta är en del i det som berörs i stabiliserings- och associerings- avtalet. Det handlar verkligen om att ge den utsträckta handen till Ser- bien och Serbiens folk efter de förödande krig som vi har sett i området. Där kunde EU, med den öppna handens politik, skapa en framtidstro, skapa en väg bort från konflikt, bort från de gamla sätten att lösa pro- blem, och i stället erbjuda ett alternativ som människor önskar.

Att öppna för ett associationsavtal och hitta vägar för att ge Serbiens befolkning hopp om en bättre framtid har varit en lång process. Det skulle vara mycket märkligt om vi här i kammaren från svensk sida skulle säga nej till det här associationsavtalet. Det är ju vad det skulle innebära. Om vi inte tar associationsavtalet som det är formulerat innebär det ett nej.

*Stabiliserings- och
associeringsavtal
mellan Europeiska
unionen och dess
medlemsstater, å ena
sidan, och Republiken
Serbien, å andra sidan*

Jag tycker att det är märkligt eftersom jag har svårt att förstå argumenten. Man kan ha synpunkter på återtagandeklausulen, det har jag respekt för. Men återtagandeklausulen hindrar ju inte att romer söker asyl i Sverige. Återtagandeklausulen hindrar inte den serbiska staten eller EU från att göra insatser för att förbättra situationen för romerna i Serbien. Det är naturligtvis en signal om att varje land har ansvar för sin befolkning. Vi ska hjälpa till, och vi gör det inom ramen för Europaparlamentets agerande när det gäller romernas situation på vår kontinent. Vi gör det inom ramen för Europarådet och det arbete som bedrivs där när det gäller att förbättra för minoriteter.

Eftersom det inte förändrar någonting uppfattar jag det mer som ett sätt att sätta käppar hjulet för ett associationsavtal som betyder så mycket och väcker så stora förväntningar. Det är en början till att öppna förhandlingar. Man väntar på att börja förhandlingarna om ett medlemskap. Det var också tydligt.

Jag kan inte låta bli att kommentera att några tycker att Sveriges röst förminsкас. Så är det inte. Man kan vara ensam på en öde ö – några tycker kanske att det är det bästa sättet att leva. Om vi har lärt av historien och av finanskrisen så vet vi att ensam inte är stark. Det krävs samarbete för att lösa problem. Det må vara romernas situation, finanskrisen eller miljöfrågor till exempel. Det kräver samverkan. EU erbjuder möjlighet till samverkan. Det är därför så många vill söka sig dit, både asylsökande och länder.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 15 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Herr talman! Jag tror att Kerstin Lundgren helt har missuppfattat vår reservation i betänkandet. Vi motsätter oss en viss klausul i avtalet, men det innebär inte att vi motsätter oss avtalet i övrigt. Det är bra att vi har ett stabiliserings- och associationsavtal med Serbien, precis som med många andra länder. I inledningen av mitt anförande sade jag att det är viktigt att vi har så öppna gränser som möjligt och ett så stort närmande till andra länder som möjligt. Jag tror att Kerstin Lundgren helt har missuppfattat syftet med vår reservation.

Vi är emot återtagandeklausuler generellt, alltså inte bara i det här fallet. Återtagandeklausulerna används i vissa fall för att kringgå asylrätten. Det är vi inte beredda att göra. Av de 5 511 serber som sökte sig till Sverige förra året fick 41 stanna. Resten har skickats hem, och detta utan återtagandeklausul. Den är helt överflödиг. Återtagandeklausulerna är en signal till de länder som vi skriver de här avtalen med: Om ni tar emot och om ni gör så här får ni vara med oss. Det är inte en bra signal till de länderna.

Återtagandeklausulen har ingen betydelse i det här sammanhanget. I många andra fall har den det. Jag tror att Kerstin Lundgren har missuppfattat vår reservation.

Anf. 16 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Det här är ju ett avtal som regeringen har träffat. Det är ett folkrättsligt bindande avtal. Enligt vår konstitution har vi i denna kammare ansvaret att besluta om avtal. Vi har att säga ja eller nej. Om det är en punkt i avtalet som man inte gillar måste konsekvensen bli att vi

säger nej till avtalet och kräver omförhandling. Då öppnar vi hela resan en gång till. Det är inte säkert att det blir bättre. Det kanske blir ett återtagandavtal plus.

Utan associationsavtalet medförde asylrätten under föregående år att ett fåtal fick stanna och övriga avvisades, precis som Bodil Ceballos anförde. Frågan sköts helt och hållet utifrån asylrätten och de överenskommelser vi har inom ramen för Schengen. Det kan man diskutera, och det ska vi göra i andra sammanhang. Men nu handlar det om huruvida vi ska öppna dörren och säga ja till ett associationsavtal med Serbien eller om vi ska säga nej. Jag säger ja.

Anf. 17 BODIL CEBALLOS (MP) replik:

Herr talman! Jag och Kerstin Lundgren drar olika slutsatser av vad vår reservation innebär. Vår reservation är en klar signal till er övriga och till regeringen att vi anser att Sverige inte fortsättningsvis, och inte heller i det här fallet, borde gå med på återtagandeklausuler. Återtagandeklausuler har särskilt under de senare åren använts flitigt. De är en klar signal till de länder som vi vill ha utökad handel med eller öppna våra marknader för: Ni måste gå med på det här, annars får ni inte vara med oss. Det tycker jag är fel.

Det handlar inte bara om de serbiska medborgare som skickas tillbaka utan också om dem som av någon anledning har passerat Serbien på vägen hit och har sökt asyl här. Återtagandavtal och återtagandeklausuler innebär att de också kan skickas tillbaka till Serbien. Det tycker jag är fel.

Anf. 18 KERSTIN LUNDGREN (C) replik:

Herr talman! Vi kan diskutera Dublinvillkor, Schengen och asylfrågor. Nu har vi att ta ställning till ett avtal som ligger och säga ja eller nej till det. Jag säger ja till det. Jag uppfattar att det är lite halvkvädna visor från Miljöpartiet och Vänstern. Jag tror att de också i grunden säger ja till det och kommer att rösta ja till det. De gör ett tillkännagivande, och det tycker jag är konstigt. Vi beslutar om att säga ja till ett avtal som innehåller en återtagandeklausul och Miljöpartiet och Vänstern gör stor sak av att man inte vill ha den. Det är måhända en brasklapp, men till intet förpliktande i avtalet.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 19 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Vi debatterar och fattar beslut om ett stabiliserings- och associationsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater å ena sidan och republiken Serbien å andra sidan. Det är ett avtal som alla medlemsstater måste godkänna och som har arbetats fram av kommissionen. Det är ett avtal som Serbien ratificerade den 22 september 2008.

Serbien var involverat i den djupa konflikten på Balkan på 90-talet. EU har därefter försökt att samarbeta i syfte att stabilisera regionen. Det är ett viktigt arbete som EU gör. Det syftar till att skapa demokratisk och ekonomisk utveckling på Balkan. Processen med stabiliserings- och associationsavtal vilar på ett löfte om framtida fullvärdigt unionsmedlemskap. Det förutsätter att relevanta politiska och ekonomiska villkor har uppfyllts.

Vid ingåendet av dessa stabiliserings- och associationsavtal förbinder sig landet att inleda anpassning av nationell lagstiftning till EU:s regelverk. Avtalen innehåller bestämmelser om bland annat politisk dialog, gradvis upprättande av frihandelsområde, samarbete på ett stort antal områden inklusive rättsliga och inrikes frågor samt krav på att länderna utvecklar ett regionalt samarbete i regionen.

I oktober 2005 ansåg kommissionen att Serbien var redo för förhandlingar om ett stabiliserings- och associationsavtal. Serbien har, som vi vet från kriget på Balkan, en i många stycken mörk historia.

EU har också i samband med olika förhandlingar ställt krav på att Serbien ska utlämna krigsförbrytare till exempel till Haagtribunalen. Det har skett i fallet Milošević. Det finns fler krigsförbrytare som man förväntar sig ska kunna utlämnas.

När jag tillsammans med en talmansdelegation under hösten 2009 besökte Serbien visade man att man verkligen försökte arbeta intensivt med alla rättsliga frågor för att närma sig EU, också när det gällde utlämnandet av Mladić till Haagtribunalen.

Det är viktigt att vi ställer krav på Serbien. Serbien ska känna att innan man blir fullvärdig medlem i EU ska man uppfylla de krav som vi ställer på mänskliga fri- och rättigheter men också på ett rättsligt system som också ställer människorättsförbrytare till ansvar.

I december 2009, under det svenska ordförandeskapet, lämnade Serbien formellt in sin ansökan om medlemskap till EU.

När vi var med talmansdelegationen i Serbien tog man upp frågan om att man ville att medborgarna skulle få resa in i EU, och den 19 december 2009 fick serbiska medborgare viseringsfritt inträde till EU, vilket är bra.

Sverige har ett relativt stort utbyte med Serbien genom både handel och turism. Men Sverige ger också bistånd till Serbien. Serbien är ett av Sveriges största biståndsmottagarländer inom Europa. Det gäller framför allt på området mänskliga rättigheter, samhällsstyrning och miljöområdet. Det ska syfta till att Serbien ska kunna bli en fullvärdig medlem i EU.

Det avtal som vi i dag ska godkänna innehåller bestämmelser om samarbete på en rad områden som politik, ekonomi och handel. Serbien ska på rättsområdet anpassa den lagstiftning som behövs för att vara en fullvärdig medlem i EU. Serbien behöver utvecklas, som jag ser det, i en demokratisk riktning. Vi kristdemokrater tror på samarbete och dialog och att utveckling gynnar demokrati och stabilitet. Det är viktigt i vårt närområde att vi när EU utvidgas stärker stabiliteten i hela EU-området. Det är viktigt att fler omfattas av Europeiska unionens grundvärderingar som de fastslås i Lissabonfördraget. Vi är därför positiva till att godkänna detta stabiliserings- och associeringsavtal mellan EU och Serbien.

Jag ska också säga något om frågan om romerna som Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tagit upp här i dag. Återtagandeavtal gäller alla länder. Man måste ta emot sina egna medborgare. Det är oerhört viktigt att man har denna skyldighet.

Romernas situation måste naturligtvis lösas på flera olika områden. Jag håller med om att många romer har varit mycket utsatta. Alla EU:s länder måste göra mer för denna grupp. Det är bra att vi i Sverige nu på ett ännu djupare plan ska analysera hur vi har agerat och även hur vi nu agerar gentemot romerna i Sverige. Men även nuvarande ordförandeland

Ungern har nu satt i gång ett arbete för att ta ett större grepp och ta fram en strategi till stöd för romerna. Det viktigaste är att de omfattas av alla mänskliga fri- och rättigheter inom unionens medlemsländer. Och om Serbien nu vill bli medlem ska vi ställa krav på att Serbien agerar på ett värdigt sätt och behandlar romerna på ett fullvärdigt sätt och med de mänskliga rättigheterna i fokus.

Jag hoppas att den strategi som Ungern nu håller på att arbeta fram inom EU ska vara långsiktig och ge en varaktig förbättring för den romska gruppen inom hela EU.

Det är beklagligt att tre partier är emot detta avtal som är oerhört viktigt för att Serbien ska närma sig EU ytterligare och stärka sina mänskliga fri- och rättigheter. Det är ett viktigt avtal, och jag yrkar därmed bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 20 CHRISTER WINBÄCK (FP):

Herr talman! Jag är glad över att betänkandet är ganska kort eftersom vi i mångt och mycket är rätt eniga. Propositionen är på 700 sidor mer än betänkandet. Det är en tjock och mastig lunta.

Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i betänkandet. Folkpartiet är en varm vän av Europeiska unionen. Syftet med Europeiska unionen är fred, frihet och demokratiska rättigheter.

Vi lyssnade för en stund sedan på Walburga Habsburg Douglas som på ett mycket bra sätt beskrev vad som händer och syftet med att Serbien och många andra länder ska gå med i EU.

Samarbete är alltid bättre än att stå ensam. Det har vi hört från flera här i kammaren. Balkan med sina hundratals år av konflikter, ofrihet och problem i ett oroligt hörn av världen vinner på att finnas med i denna gemenskap.

Jag har sedan några år tillbaka en serbisk granne som bor i huset bredvid. Om alla serber är lika trevliga som han hade jag önskat att Serbien hade varit medlem långt tidigare än vad man nu kan bli.

Men syftet med stabiliserings- och associeringsavtal är naturligtvis att också den nationella lagstiftningen och andra åtgärder ska närma sig den lagstiftning, det samarbete, den politiska dialog etcetera som vi har i Europeiska unionen. Det innefattar inte minst mänskliga rättigheter som vi har hört här tidigare i debatten. Ju fler demokratiska länder som vi har i världen, desto färre människor är det som har ett asylbehov. Det innebär inte att alla länder måste vara med i EU. Men jag vill ändå påpeka för dem som kanske har uttryckt sig något negativt om EU att EU ändå är en mycket stor organisation för att se till att länder uppfyller minimivillkor när det gäller mänskliga rättigheter och mycket annat. Därmed vinner både de och vi på att EU fungerar på ett bra sätt.

Serbien håller nu på att gå från att vara en isolerad stat, framför allt efter de senaste konflikterna under ett drygt decennium med krig. Man vill nu komma in i ett samarbete.

Jag besökte Belgrad för drygt ett halvår eller ett år sedan. Jag talade om små och lätta vapen tillsammans med folk från både Serbien och andra länder nere på Balkan. Det var intressant att se hur tydligt önskemålet om samarbete med oss och många andra var på agendan under dessa dagar.

Jag åkte runt i Belgrad och tittade också under några timmar på allt det vackra som fanns att se. Jag fick beskrivet hur man under ganska regelbundet återkommande konflikter och strider under många hundra år faktiskt flera gånger har raserat och byggt upp delar av Belgrad. Men det fanns mycket historia och många vackra byggnader att titta på.

Jag upptäckte också att det fanns en stor historiemedvetenhet hos många av dem som man pratade med, kanske mer än vad vi har.

Det finns mycket kvar att göra. Men nu ska vi samarbeta med Serbien och sända en signal också till övriga länder på Balkan som ännu inte är med i detta.

Vi i Folkpartiet är stolta över att nu få vara med och hjälpa till och se till att ytterligare länder kommer med i det demokratiska samarbetet.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkande UU8.

Anf. 21 KENNETH G FORSLUND (S):

Herr talman! Debatten om narkotika- och dopningslagstiftningen gick betydligt fortare än vad jag hade förväntat mig. Jag kan konstatera att både livet och riksdagsarbetet är fullt av överraskningar.

Det stabiliserings- och associeringsavtal som vi i dag diskuterar och ska besluta om är ett viktigt steg närmare ett serbiskt EU-medlemskap. Men Serbien har ändå en mycket lång väg framför sig, liksom EU. Det här är nämligen inte slutet på någonting, utan det här är början på ett långt och mödosamt arbete där det viktigaste inte är själva avtalet och att vi ratificerar det utan genomförandet i praktiken.

Det är genomförandet som kommer att göra Serbien till ett land som kommer närmare EU, ett land som kommer att kunna få en utveckling där rättsstaten stärks, handeln öppnas upp och de mänskliga rättigheterna tryggas och ett land som kan befästa öppenhet och mediefrihet. Det är vägen fram till ett framtida EU-medlemskap för Serbien. Det är vägen till att göra Serbien, EU och världen lite bättre. Det är en viktig väg att gå.

Jag är socialdemokrat, huvudsakligen därför att jag tror att samarbete och att göra saker tillsammans är bra och för utvecklingen framåt. Därför är jag varm anhängare av att EU ska ha en öppen attityd till länder i sin omvärld. Det gäller då både samarbete med dem och att öppna upp för att låta dem bli medlemmar i EU.

I och med det här avtalet väljer vi när det gäller samarbete att föra EU och Serbien närmare varandra. I en framtid kan det också innebära att vi får ytterligare en medlem i den gemenskap som Sverige delar med 26 andra länder – en gemenskap som är värd att dela med andra i Europa och som också är värd att dela med sig av till andra i Europa och resten av världen.

Det här är vägen fram till demokrati och välstånd. Jag som socialdemokrat tror på samarbete och gemenskap därför att jag vet att det ger trygghet och välstånd.

Därför, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet om att ratificera stabiliserings- och associationsavtalet mellan Serbien och EU.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
justitieutskottets utlåtande 2010/11:JuU6
Strategi för överföring av PNR-uppgifter till tredjeländer
(KOM(2010)492).

*Strategi för överföring
av PNR-uppgifter till
tredjeländer*

Anf. 22 MARIA FERM (MP):

Herr talman! I dag ska vi tala om Europeiska kommissionens meddelande från den 21 september 2010 om en övergripande strategi för överföring av passageraruppgifter, så kallade PNR-uppgifter, till tredjeländer.

PNR står för passenger name records och är obestyrkta uppgifter som lämnas av flygpassagerare och som samlas in av flygtrafikföretag för att dessa ska kunna göra bokningar och incheckningar. Informationen i bokningssystemen kan innehålla uppgifter om till exempel resedatum, resrutt, namn, telefonnummer, resebyrå, betalning, platsnummer och bagage. Den kan också innehålla uppgifter om till exempel matvanor.

EU har redan i dag flera avtal med tredjeländer om överföring av passageraruppgifter. EU slöt avtal med Kanada år 2005, med USA år 2007 och med Australien år 2008. Det är en stor mängd information om resenärer som samlas in och skickas vidare.

Denna insamling och analysering av PNR-uppgifter har kommit till stånd som en del i arbetet mot terrorbekämpning och grov organiserad brottslighet. Det blir allt vanligare med sådan här insamling av PNR-uppgifter och allt vanligare att man tar del av uppgifterna i det vanliga brottsförebyggande arbetet när det gäller brottsbekämpande. Allt fler länder börjar använda sig av systemet.

Därför kommer det nu förslag om en större strategi vad gäller denna överföring.

Miljöpartiet är i grunden kritiskt till att en så oerhört stor mängd information samlas in och analyseras och även överförs till tredjeländer. Insamlingen innebär stora inskränkningar i den personliga integriteten och i skyddet av privatlivet.

Den fråga vi behöver ställa oss när det gäller all sådan här övervakning och registrering i brottsbekämpningssyfte är huruvida de integritetskränkningar som görs är proportionerliga i förhållande till det eventuella brottet och huruvida det hela är effektivt. Även kostnaden bör tas i beaktande.

När det gäller PNR-uppgifter handlar det om att en väldigt stor mängd information om människor samlas in. Överföringen till tredjeländer – också tredjeländers vidareöverföring av informationen till andra länder – är problematisk.

Även om den övergripande strategin innehåller många bestämmelser om integritetsskydd och lagringstid är den samtidigt väldigt vag. Tanken är att strategin ska vara flexibel då avtal med olika länder kräver lite olika bestämmelser. Men att bara hävda att lagringstiden för PNR-uppgifterna inte får vara ”längre än vad som är nödvändigt” är en ganska vag beskrivning som inte säger särskilt mycket.

Överföringen av PNR-uppgifter kan komma att bli problematisk för personer som kommer i kläm. Redan nu finns det en risk för diskrimine-

rande racial profiling vid in- och utresor i EU i och med Schengensystemet.

Människor kan riskera att nekas inresetillstånd på väldigt vaga grunder. När det gäller avtal med ett land som till exempel USA, vars terrorbekämpning är djupt problematisk ur ett människorättsperspektiv, är det inte osannolikt att PNR-uppgifter kan komma att missbrukas. Risken finns att en person som kanske fyller i att viss kost önskas, exempelvis koshermat, på grund av det kan bli misstänkliggjord.

Länder som EU, som sagt, redan har ingått avtal med för att säkra hanteringen av PNR-uppgifter är USA, Kanada och Australien. Inte något av dessa länder har gjort sig känt för att hantera känsliga personuppgifter vare sig på ett säkert sätt eller på ett sådant sätt att uppgifterna inte behandlas på otillåtet vis. De som lämnar ifrån sig personuppgifter som kommer till dessa länders myndigheter har tvärtom skäl att tro att allt det som länderna får reda på om dem kommer att spridas, återanvändas och bearbetas. Detta är så klart skrämmande.

Sverige borde såväl inom EU som i andra sammanhang verka för att personuppgifter, särskilt känsliga personuppgifter, hanteras i väsentligt lägre grad än som sker i dag. Miljöpartiets inställning är därför att när sådan behandling väl kan ske ska det vara med fullgott skydd. Jag kan inte se att så är fallet i det nu aktuella ärendet. Därför yrkar jag bifall till motivreservationen från Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Anf. 23 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationen från Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Vi tycker att risken är stor att det här avtalet inkräktar på den personliga integriteten.

Anf. 24 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr talman! Som vi tidigare hört här behandlas i dag utskottets utlåtande över Europeiska kommissionens meddelande om en övergripande strategi för överföring av passageraruppgifter till tredjeländer, så kallade PNR-uppgifter.

Som vi också tidigare hört är det fråga om uppgifter som lämnas av flygpassagerare och som samlas in av flygtrafikföretagen för att dessa ska kunna göra bokningar och incheckningar. Just denna information i bokningssystemet kan innehålla uppgifter om exempelvis resedatum, resrutt, namn, telefonnummer, resebyrå, betalning, platsnummer och eventuellt bagage.

Insamlade PNR-uppgifter analyseras i syfte att hindra och bekämpa terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet. Vi vet att terroristattacker under de senaste årtiondena har lett till nya initiativ för att förbättra säkerheten. Vi vet också att den internationella organiserade brottsligheten har ökat, särskilt vad gäller narkotika och människohandel.

Enligt EU:s lagstiftning är det inte tillåtet för flygtrafikföretag som flyger från EU att överföra uppgifter om sina passagerare till tredjeland om det inte finns tillräckligt skydd för dessa personuppgifter. Ett sätt att garantera tillräckligt skydd är att binda internationella avtal.

Herr talman! Vi socialdemokrater välkomnar nu att kommissionen tar ett helhetsgrepp om frågan om översändande av PNR-uppgift till länder

utanför EU för att få till stånd en enhetlig och rättssäker reglering. Översändande, lagring och tillgång till dessa uppgifter är integritetskränkande, och med detta kan vi få en god grund för att garantera ett fullgott integritetsskydd.

Det är nödvändigt att verka för en väl avvägd balans mellan behovet av tillgång till PNR-uppgifter för att kunna bekämpa organiserad brottslighet och respekten för de grundläggande rättigheterna – särskilt den personliga integriteten.

När det gäller principen i strategin instämmer vi i justitieutskottets utlåtande. Vi vill särskilt framhålla att det i det avtal som förhandlas fram ska preciseras vilka uppgifter som ska överföras och för vilka ändamål de överförda uppgifterna får användas. Vi vill även att den tillåtna lagringstiden ska bestämmas till ett minimum i förhållande till ändamålet.

Begränsning i strategi när det gäller vidareöverföring till andra myndigheter och tredjeländer är också oerhört viktigt, liksom att övervakningen av det avtal som nu genomförs sker på ett mycket korrekt sätt.

Det är nödvändigt att noggrant överväga de för- och nackdelar som finns avseende behandling av PNR-uppgifter i brottsbekämpande syfte. Därför är det av största vikt att Sverige bevakar denna fråga. Det handlar om att uppnå och bibehålla respekt för både privatlivet och den brottsbekämpning som krävs för att skydda andra människors rättigheter och friheter.

Vi ska verka för en väl avvägd balans mellan behovet av tillgång till PNR-uppgifter för att kunna bekämpa grova brott, inklusive terrorism, och respekten för de grundläggande rättigheterna – särskilt den personliga integriteten.

Anf. 25 KRISTER HAMMARBERGH (M):

Herr talman! Två talare före mig har redan beskrivit vad PNR betyder, nämligen passenger name records.

Syftet med PNR-uppgifterna är inte att de ska användas för brottsbekämpande ändamål, utan syftet är att se till att flygtrafiken över huvud taget fungerar. Det är någonting varje flygbolag behöver för att vi ska uppleva att vi får den service vi vill ha – att vi får checka in, att vi hamnar där vi ska och dessutom förhoppningsvis får ut det där bagaget. Utan PNR-uppgifterna fungerar inte denna kedja.

Det är dock också klart, herr talman, att denna typ av uppgifter har använts för gränskontroll under många decennier. Det är ganska naturligt; uppgifterna talar ju om vem som kommer och när man kommer. Det har naturligtvis alltid funnits integritetsaspekter som är viktiga att väga mot brottsbekämpning.

Vi använder uppgifterna i Sverige. De är effektiva; man brukar säga att ungefär 70–90 procent av alla narkotikabeslag på Arlanda görs tack vare att vi har tillgång till PNR-uppgifter. De lagras inte utan tas i realtid. De kommer från flygbolagen. Det gör naturligtvis att tull och polis har möjlighet att ta rätt personer, eftersom man vet vilken person som kommer när. Det är i sig inte märkligt.

Precis som tidigare talare har sagt: För att kunna upprätthålla all den service vi som flygpassagerare kräver blir det ibland uppgifter som om de lagrades, pusslades samman och fördes vidare skulle kunna innebära rätt stora men för integriteten. Det är därför viktigt att vi har ett stabilt

regelverk, och det är egentligen det denna debatt handlar om: en strategi för skapandet av ett rättssäkert system för svenskar och andra européer när vi reser någonstans utanför Europa.

Dessa avtal finns redan. Det finns skiftande avtal – det har redan nämnts – med Kanada, USA och Australien. Det är alltså inte en fråga om PNR-uppgifter ska användas, för de används redan i dag. Det är i stället en fråga om att skapa ramavtal just för att kunna se till att vi i så stor utsträckning som möjligt har ett integritetsskydd för passagerare och också en strategi för att förhindra missbruk från tredjeland.

Alternativet är naturligtvis att vi förhindrar flygtrafiken. Det är nämligen de facto på det sättet att flygplanen inte kommer att få landa i dessa länder om inte PNR-uppgifterna finns. Antingen har vi alltså en strategi, herr talman, och försöker skapa ett rättssäkert ramverk, eller så låter vi bli att flyga. Det är verkligheten.

Så kan vi jobba, på olika politiska sätt. Vi kan säga att det är fel och att vi inte vill ha det, och konsekvensen blir möjligen att vi stoppar flygtrafiken. Eller så kan vi försöka säkra integriteten och jobba tillsammans i den europeiska unionen. Det är en av finesserna, herr talman, med den europeiska unionen: Vi blir 27 länder som gemensamt förhandlar gentemot tredjeland och blir en väldigt stark förhandlingspart. På det sättet kan vi också trycka igenom de krav vi har på betydligt lättare sätt än om varje enskilt land ska göra samma sak.

Det har varit en lång diskussion, och det finns också en hel del rätts-säkerhetsgarantier. Jag ska bara nämna några.

En del är det kommissionen säger om att det är väldigt viktigt att vi exempelvis definierar vad ett terroristbrott är. Det finns stor anledning att misstänka att vissa tredjeländer skulle kunna missbruka uppgifterna om man inte just definierar vad som är terrorism. Detta ska vila på EU-basis, står det väldigt tydligt – inte på någon annans värderingar. Genom att vi 27 länder förhandlar samtidigt och tillsammans kan vi garantera att vi når rätt definition.

Det är helt klart att man sedan ska ha ett minimum av kategorier. Det ska vara så lite uppgifter som möjligt. Det Maria Ferm tar upp är nämligen viktigt: Är det en väsentlig uppgift huruvida man äter koshermat eller halalmat? Det gäller att vi från unionens sida ser till att trycka ned uppgifterna till ett minimum.

Det finns klara regler om att skydda sig mot missbruk. Det finns i strategin klara regler som talar om att negativa uppgifter bara inte får ske på beslut av en dator, en automatiserad databehandling, utan det måste finnas ett enskilt beslut av någon som gjort en bedömning. Det ställer krav på lagringstider, och det är en ganska tydlig linje inte minst från utskottet att vi anser att det ska vara ett minimum av lagringstid.

Det talas om vilka regler som ska gälla för eventuell vidareöverföring av uppgifter. Det är ofta någonting vi är väldigt oroliga för, nämligen att den uppgift vi skickar till ett land senare skickas vidare till ett annat land. Därför behövs det ett ramverk. Antar vi inte detta ramverk nu utan säger nej kan denna vidareöverföring fortsätta att finnas. Har vi ett regellöst tillstånd i ett system där länder kräver PNR-uppgifter för att flygplan ska få landa har vi nämligen inget skydd mot vidareöverföring.

Från utskottets sida – och det är tacknämligt att Socialdemokraterna ställer upp på detta och stöder oss – trycker vi, precis som Kerstin Haglö

har sagt, väldigt noga på just lagringstider. Vi trycker också väldigt noga på kraven kring vidareöverföring av uppgifter. Det gäller även datasäkerhet, vilket är väsentligt så att ingen får möjlighet att gå in i datasystemet på ett olaga sätt.

Vi trycker också, vilket är väldigt väsentligt utifrån att det kan finnas problem i olika länder, på att det måste finnas en övervakningsmekanism som ser till att avtalen följs. Detta är också olika sätt att jobba politiskt: Vi kan se problem ute i världen och vägra att göra någonting åt dem – eller så ser vi till att reglera det, övervaka det och bygga upp ramverk för att säkra ett skydd för medborgarnas integritet.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 26 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag vill från Folkpartiets sida yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet om passageraruppgifter och hur vi ska reglera flygtrafikföretagens och de brottsbekämpande myndigheternas tillgång till dessa uppgifter i syfte att förebygga terrorism och grov brottslighet. Utbyte av passageraruppgifter är ett viktigt instrument i detta arbete, och det känns tryggt att det finns en politisk majoritet i utskottet för förslaget.

Jag vill understryka att justitieutskottet har gjort en kritisk granskning av de principer som föreslås utgöra underlag för kommande förhandlingar inom den europeiska unionen. Det kan låta på några i oppositionspartierna att det här redan är klappat och klart. Så är det inte, utan det här är ett första steg för regeringen att arbeta vidare med frågan.

Vi är väldigt tydliga i betänkandet med att beslutet i dag ger regeringen mandat att förhandla vidare, men att det är oerhört centralt att hur mycket och vilken typ av uppgifter som ska samlas in och hur länge det ska lagras ska balanseras mot respekten för de grundläggande rättigheterna, som också Haglö var inne på tidigare.

Det är därför tillfredsställande att principerna omfattar ett antal åtgärder för att stärka den enskildes tillgång till uppgiftskatalogen som ger en som passagerare rätt till information och tillgång till uppgiftskatalogen, och man har möjlighet att ta bort uppgifter som berör mig. Samarbetet inom EU kommer med all sannolikhet att innebära att vi landar i ett antal avtal där detta kommer att bli verklighet.

Från svensk sida måste vi löpande följa processen och konstruktionen på avtalen så att den flexibilitet som förhandlingsunderlaget ändå medger begränsar intrånget i det privata. Vi ska inte överdriva insamlingen av data och samla in mer än nödvändigt.

Jag konstaterar att Vänsterpartiet och Miljöpartiet har valt att ställa sig utanför den här processen. Tyvärr kan man då inte bidra konstruktivt till att lägga till, ta bort eller påverka utkastet till principer och förhandlingsunderlaget. Det tycker jag är beklagligt, för här har alla partier i Sveriges riksdag möjlighet att påverka det svenska förhandlingsunderlaget inom EU.

Anf. 27 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! När man lyssnat på den här debatten skulle man kunna tro att debatten handlade om huruvida vi ska godkänna användandet av passageraruppgifter i brottsbekämpningen eller inte. Det är att förenkla

frågan alldeles oerhört. Det är inte så enkelt, det är inte fråga om svart eller vitt.

Mitt och Centerpartiets perspektiv på frågan om överföring av PNR-uppgifter till tredjeländer är medborgarperspektivet. Vad är bäst för dem som reser till och från länder utanför EU? Hur gör vi rörligheten lättare? Hur minskar vi antalet hinder för den fria rörligheten samtidigt som vi minskar utrymmet för grovt kriminella som vill begå grova brott och kanske till och med vill störa eller störta vårt demokratiska samhälle? Ställer man sig dessa frågor kommer man snabbt fram till att det inte finns något enkelt svar, det är inte fråga om svart eller vitt.

I kommissionens meddelande om en övergripande strategi när det gäller överföring av passageraruppgifter till tredjeländer, vilket ju är det som vi debatterar i dag, kan man läsa att passageraruppgifter har använts i brottsbekämpningen i ca 60 år. Ändå var det först i början av 2000-talet som vi politiskt började diskutera den här typen av frågor. Under lång tid var det egentligen bara en fråga mellan flygbolaget och tullen eller gränspoliserna i det land där planet skulle landa. Flygbolagen levererade de uppgifter som krävdes, och så var det inte mycket mer diskussion om det. När systemet utökades, framför allt efter den 11 september 2001, var det allt fler som började diskutera vilken typ av uppgifter som ska kunna skickas över till ett annat land och hur de uppgifterna skulle få användas. Det är bra. Det gamla systemet, där uppgifterna bara skickades i väg utan kontroll, var inte acceptabelt.

Därför är det bra att vi nu inom EU har kommit längre. Jag säger dock inte att allting är perfekt; det finns mer att göra ur integritets- och rättssäkerhetssynpunkt.

Herr talman! Som i så många andra frågor som gäller brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete gäller det att hitta en balans och göra en proportionalitetsbedömning mellan behovet och effektiviteten av åtgärden och det integritetsintrång som åtgärden innebär.

Det finns de som slentrianmässigt säger: Nehej, det här kanske påverkar den personliga integriteten, och därför säger vi nej till det. Men så enkelt är det inte. Det finns en lång rad åtgärder i samhället som är integritetskränkande: polisens rätt att gripa människor; vi måste visa pass när vi ska in i ett land; tullen har rätt att kontrollera bagaget när vi kommer in i ett land. Det är på ett sätt integritetskränkande åtgärder, men vi borde ändå vara tämligen överens om att den typen av åtgärder behövs för att klara brottsbekämpningen.

Det är inte fråga om svart eller vitt, utan det krävs åtgärder för att bekämpa brott. Något annat är väldigt naivt.

För att börja med behovet och effektiviteten av PNR-uppgifter finns det, som flera av talarna redan varit inne på, ett behov av att kontrollera människor som åker mellan olika länder även om det inte finns någon konkret brottsmisstanke. Det allra tydligaste är att vi har passkontroller. I väldigt många länder vi ska in i måste vi visa vilka vi är.

Terrorism är en anledning som nämns i dokumentet, men jag skulle vilja betona ännu mer den grova organiserade brottsligheten, som narkotika- och människohandel. Det är effektivt att använda passageraruppgifter. Det har Krister Hammarbergh redan varit inne på. Det räcker med att åka på studiebesök hos tullen för att få veta att passageraruppgifter är effektiva i brottsbekämpningen.

En annan lättbegriplig sak är att flera länder kräver att passageraruppgifter skickas över för att planet ska kunna landa eller att det ska vara viseringsfritt att åka till det aktuella landet. Jag tror att det är väldigt få människor som skulle föredra att planet inte får landa eller att det skulle krävas visum för att åka till det landet. I en visumansökan är det ofta betydligt fler och integritetskränkande personliga uppgifter som man måste ge.

Herr talman! När det gäller vad som kan och ska göras för att minska integritetsintrånget, något som är precis lika viktigt, ställer vi i det här utlåtandet långtgående krav för utlämning av passageraruppgifter. Jag gick tillbaka och tittade vad som sagts tidigare i den här frågan och hittade tidningsurklipp från 2002, då det togs upp om USA direkt skulle kunna gå in i SAS datasystem för att ta ut uppgifter de ville och lätt kunna se till exempel vilken mat en person på planet beställt om man vill ha specialkost. Det kan tydligt visa vilken religion den resenären bekänner sig till.

Nu har vi kommit betydligt längre. I strategin står det att den här typen av känsliga uppgifter, till exempel speciella önskemål om mat, inte får användas. Det finns ett undantag, och det är då det föreligger omedelbar livsfara. Det är klart att vi skulle kunna säga att vi vill ha ett absolut förbud. Men föreligger det omedelbar livsfara är det svårt att säga nej till att använda de möjligheter som finns för att rädda liv.

Andra åtgärder för att öka rättssäkerheten är att det är väldigt begränsat vilka uppgifter det ska vara och hur uppgifterna får användas. Tillsynen förbättras och även enskildas rätt att i efterhand kontrollera och få sin sak prövad. Enskilda ska få tillgång till uppgifterna och ha möjlighet till rättelse och borttagning av uppgifter. Enskilda ska också ha möjlighet till rättslig prövning om bestämmelserna har överträtts och privatlivet kränkts.

Det står tydligt att ett negativt besked för en enskild inte enbart får ske utifrån en automatisk databehandling av uppgifterna. Att behandla uppgifterna och sedan välja ut personer med till exempel vissa namn och göra extra kontroller kommer inte att vara tillåtet. Man måste behandla uppgifterna och gå igenom dem på ett annat sätt.

Från justitieutskottets sida välkomnar vi att kommissionen tar fram en strategi för överföring av PNR-uppgifter. Det är bättre att ha den här typen av strategi redan när något land aktualiserar överföring av passageraruppgifter. Det ger en tydlig signal om vad vi från EU:s sida kräver.

Liksom konstitutionsutskottet anser vi att tillåtna lagringstider bör bestämmas till ett minimum i förhållande till ändamålet med överföringen av uppgifterna.

Frågan är inte enkel. Det är inte svart eller vitt, men det är åtminstone bättre att ha en strategi och kontroll över hur passageraruppgifterna överförs än att inte ha det.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till justitieutskottets förslag till beslut och avslag på motivreservationerna.

Anf. 28 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! Ofta i rättsdebatterna betonas vikten av att de brottsbekämpande myndigheterna måste få rätt verktyg för att skydda oss medborgare från dem som vill göra oss illa. I dag debatterar vi just ett sådant

verktyg. Verket förkortas PNR, en obegriplig förkortning men som vi har lärt oss i dag står för passenger name records, det vill säga passageraruppgifter.

Frågan gäller huruvida flygbolagens passageraruppgifter ska få användas av de brottsbekämpande myndigheterna, hur länge passageraruppgifter ska få lagras och om de ska få överföras till tredjeländer. Det är ingen ny fråga. Det har varit en lång process. Frågan har varit uppe i både justitiekontrollen och EU-nämnden flera gånger. Och PNR-uppgifter används redan i dag, sedan 60 år tillbaka, för att bekämpa den grova brottsligheten.

Frågan har initierats av Europeiska kommissionen för att få en övergripande strategi när det gäller just överföring av passageraruppgifter. Det gäller att fastställa ett antal principer som utgör grunden för framtida förhandlingar med tredjeländer och att inråden i den personliga integriteten tas i beaktande.

Internationell brottslighet inklusive terrorism utgör ett allvarligt hot mot samhället och dess medborgare. Därför måste hotet bemötas med olika åtgärder. En sådan åtgärd är tillgången till och analys av PNR-uppgifter.

När ny teknik används för att planera, förbereda och utföra brott krävs också att de som skyddar samhället från brottslighet får tillgång till ny teknik. Den nya tekniken har gjort det möjligt att analysera och ge tillgång till PNR-uppgifter på ett sätt som tidigare inte var möjligt. Med tillgången till PNR-uppgifter kan de brottsbekämpande myndigheterna fokusera på de passagerare som utifrån ett faktaunderlag kan bedömas som en säkerhetsrisk i stället för bedömningar som grundar sig på fördomar.

Ett stort antal människor kommer dock att påverkas av att man samlar in och överför PNR-uppgifter. Därför är det viktigt att vi får fram principer, normer och kriterier som tydligt återspeglas i förhandlingsdirektivet. Det är viktigt att vi lyfter fram uppgifter som kan överföras och redogör för vilka ändamål de ska få användas för. Likaså är det viktigt att vi uppställer ett minimikrav om vidareöverföring till myndigheter och till tredjeländer, att grundläggande principer gällande definition, såsom sagts här tidigare, av terroristbrott och annan grov brottslighet blir tydliga samt att ömsesidighet gällande informationsutbyte säkerställs.

Både i Stockholmsprogrammet och i EU:s övergripande strategi mot terrorism från 2005 framgår att EU-länderna har en skyldighet både gentemot sig själva och mot tredjeländer att samarbeta för att bekämpa hotet mot terrorism och annan gränsöverskridande brottslighet. EU ska också säkerställa en hög och väl fungerande skyddsnivå för personuppgifter, inklusive det som överförs till tredjeländer. Enligt EU:s dataskyddslagstiftning är det inte tillåtet för flygbolag att överföra PNR-uppgifter till länder som inte kan garantera tillräcklig skyddsnivå.

Vidare är det viktigt att det skapas en rättslig förutsägbarhet och en enhetlig tillämpning, inte minst för flygbolagen. Därför är det så viktigt att skyddet för personuppgifter fungerar väl.

Jag sätter nu hög tilltro till att dessa principer och krav, såsom subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen samt garantin för ett fullgott integritetsskydd, sätts i fokus. Det behövs för att det ska finnas en rättslig förutsägbarhet vid utbyte av PNR-uppgifter. Jag hoppas också

att detta leder till mindre bedömningar som grundar sig på förutfattade meningar och fördomar. Slutligen vill jag betona att det är viktigt att vi framgent övervakar hur avtalet genomförs.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

12 § Straffrättsliga frågor

Prot. 2010/11:52
2 februari

Straffrättsliga frågor

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2010/11:JuU8
Straffrättsliga frågor.

Anf. 29 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr talman! I dagens debatt tar vi upp de drygt 100 motionsyrkanden om straffrättsliga frågor som väckts under den allmänna motionstiden 2010. De behandlade yrkandena i justitieutskottets betänkande rör bland annat frågor om brott, straffmätning och påföljder.

Vi socialdemokrater står bakom samtliga våra reservationer, men här och nu yrkar jag bifall till reservationerna 1, 8 och 12.

Just frågor om brott och straff bottnar i människors utsatthet. Vi vet att kriminaliteten slår många enskildas liv i spillror. Vi vet att människor berörs djupt av konsekvenserna av kriminalitet. Därför är just de rättspolitiska frågorna viktiga men också komplexa. Det handlar om brottet såväl som att brottets orsaker måste bekämpas. Vi socialdemokrater kan aldrig låta debatten enbart handla om hårdare, strängare straff.

I dag ser vi ett Sverige som glider alltmer isär. Vi ser hur klyftorna ökar och hur otryggheten ökar, och ur just ojämlikhet, otrygghet, missbruk och segregation föds många gånger kriminalitet. Därför är för oss socialdemokrater just det förebyggande arbetet A och O. De investeringar som man gör i förebyggande syfte har goda förutsättningar att tjäna in sig själva på mycket kort tid. Men då handlar det om en politik som ser helheten. Givetvis handlar det om den egna familjens möjlighet att agera, men det handlar också om människors grundläggande uppväxtvillkor. Det gäller också krav på lokalsamhället, polis, den enskilde, skolan, socialtjänst, näringsliv och föreningsliv.

Ju fler som engagerar sig i det förebyggande arbetet, desto bättre. Men det behövs också en aktiv politik med insatser mot alkohol och narkotika, åtgärder inom skolan och insatser inom bostads- och arbetsmarknadspolitiken. Det behövs ett starkt välfärdssamhälle. Rättsväsendet är en viktig del av vårt välfärdssamhälle.

Den viktigaste och kanske också den mest grundläggande rättspolitiska frågan är människors tilltro till rättsväsendet, att människor känner att det finns en rättssäkerhet och en rättstrygghet, men också att det finns en effektivitet hos de rättsvårdande myndigheterna. Den som genomför brottet ska snabbt få en reaktion på detta, och straffet ska också förväntas ha en både förebyggande och avskräckande effekt. Just straffen speglar vilka normer och spelregler som finns i vårt samhälle.

Det är också viktigt att vi pratar om brottsoffren. Den som råkar ut för ett inbrott, en stöld, en grov kränkning eller fysiskt våld måste kunna lita på att samhället bryr sig om det lidande, den ilska och den vanmakt som det innebär att bli brottsoffer. Därför behövs det snabbt stöd och möjlighet till upprättelse. Det är avgörande.

Herr talman! Låt mig gå in på några frågor inom det straffrättsliga området. Jag ska då tala om Romstadgan, som väl kanske inte är något som man spontant tänker på när man pratar om straffrättsliga frågor.

I juni 2001 ratificerade Sverige Romstadgan. Sverige har därför en skyldighet att ändra sin nationella lagstiftning, så att det blir möjligt att lagföra personer som är misstänkta för folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelser, oavsett var brottet är begånget och oavsett gärningsmannens eller offrets nationalitet. Sverige har ännu ej ändrat sin lagstiftning, och den nuvarande svenska lagstiftningen vad gäller internationella brott är på flera punkter mycket bristfällig. Brott mot mänskligheten finns över huvud taget inte som brottsrubricering i svensk lag.

År 2002 lade den socialdemokratiska regeringen fram ett betänkande med förslag till bland annat ny lag om internationella brott. Sedan dess har inget hänt. Justitiedepartementet arbetar med att ta fram en lagrådsremiss. Hösten 2006 fick vi höra av den moderatledda regeringen att lagrådsremissen skulle komma 2007. Detta löfte har man övergivit. I dagens betänkande står det att förslaget kommer 2012, vilket är tio år efter det att det ursprungliga betänkandet lades fram.

Att det drar ut på tiden är allvarligt. Det kan leda till att svåra brott mot mänskliga rättigheter förblir ostraffade. Sverige kan uppfattas som en fristad för människorättsförbrytare. Dessutom är det pinsamt för Sveriges internationella anseende. Därför måste regeringen omgående återkomma med ett förslag för att implementera Romstadgan för den internationella brottmålsdomstolen genom ny lagstiftning. Det går inte att vänta till 2012.

Herr talman! Så över till en annan reservation. Vi tar oss tillbaka till det centrala rättssamhället och hetslagstiftningen. Det går inte att bortse från sambandet mellan hets och våld. Genom att tillåta att etniska minoriteter och homosexuella utmålas som hotfulla eller mindre värda skapar vi ett samhällsklimat i vilket vissa upplever det som riktigt och rimligt att gå från ord till handling.

Enligt brottsbalkens kap. 29 är det en försvårande omständighet om syftet med ett brott är att kränka en person, en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller annan liknande omständighet.

Vi vet att diskriminering och ojämlig behandling inte försvinner av sig självt. Vi vet att en lagstiftning som behandlar människor olika ger signaler till medborgarna att det är rätt att också värdera människor olika.

Transpersoner omfattas i dag inte av rättslagstiftningen trots att transpersoner är en av de mest utsatta grupperna i samhället när det gäller diskriminering, hets och hatbrott. Det vill vi socialdemokrater ändra på. Två av våra reservationer tillsammans med V och MP handlar om att transpersoner ska omfattas av hetslagstiftningen. Det handlar om att könsidentitet och könsuttryck ska läggas till i brottsbalkens bestämmelser om hets mot folkgrupp i 16 kap. 8 § och att straffskärpningsreglerna i

29 kap. vidgas så att det ses som en försvårande omständighet om syftet med ett brott är att kränka en person på grund av personens könsidentitet eller könsuttryck.

Det behöver göras betydligt mer för transpersoners situation. Det handlar bland annat om förändringar i namnlagen och resurser till vård utifrån behov.

Könstillhörighetsutredningen lade fram sitt förslag 2007. Det finns en del i förslaget som man ska vara kritisk mot, till exempel att könskörtlar måste avlägsnas vid ändring av könstillhörighet, men det är viktigt att regeringen kommer fram med ett förslag. Vi behöver modernisera lagstiftningen vad gäller detta. Det är anmärkningsvärt att regeringen sedan 2007 inte visat minsta intresse av att lägga fram några förslag till förändringar i dessa lagstiftningar.

Herr talman! Utsattheten har många ansikten. Vi socialdemokrater anser att de sexuella övergreppen mot flickor och kvinnor är ett av våra största samhällsproblem. I regeringsställning införde vi både en ny lag mot sexköp och lagen mot människohandel. Vi införde ett nytt besöksförbud som gäller i det gemensamma hemmet, och vi utvidgade de brott som ska bedömas som våldtäkt till att omfatta fler situationer. Många ytterligare förändringar gjordes för att stärka flickors och kvinnors integritet och skydd mot brott och utnyttjande. Bland annat införde vi ett särskilt brott om våldtäkt mot barn. Vi anser dock att det inte räcker. Det är ett område som man hela tiden måste titta på.

Efter en mandatperiod som varit tom på väl avvägda och skarpa förslag när det gäller straffrättsliga frågor på detta område måste vi gå vidare. Sverige får inte hamna i ett vakuum när det gäller att värna personers sexuella integritet och brottsoffers säkerhet. Flickor och kvinnor behöver ett bättre skydd mot grova sexuella kränkningar. Därför vill vi att det införs ett nytt brott, synnerligen grov våldtäkt med straffskala sex till tio år.

Vi har också en reservation om straff för köp av sexuella tjänster. Vi anser att dagens straffnivå är för låg om man ser till brottets allvar. Att utnyttja en annan person genom sexköp är helt oacceptabelt, och det måste markeras i lagstiftningen. Vi har därför under några år drivit frågan om att höja straffmaximum för sexköp från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. En utredning är klar, och jag hoppas att den snart ligger på riksdagens bord så att vi får se förslaget och kan höja straffmaximum.

Herr talman! Att alla människor ska kunna känna trygghet i vardagen och slippa känna rädsla för att utsättas för brott är en självklarhet. Vårt öppna samhälle bygger på demokratiska värderingar om lika människovärde och ömsesidig respekt. Därför kan brott aldrig accepteras.

Det måste finnas en helhetssyn när man tittar på de straffrättsliga frågorna. Det saknar vi socialdemokrater i dag. Vi vill se en rättskedja som håller ihop. Vi vill se en polisorganisation som är effektiv. Det går dock inte att ensidigt satsa på polisen, även om vi inte har varit emot denna satsning. En satsning på polisen leder förhoppningsvis till att fler brott utreds och lagförs, och då måste man se till hela rättskedjan, det vill säga åklagare, domstolsväsen och kriminalvård. Det saknar vi i dag när vi tittar på detta. Utan denna helhetssyn får vi ingen rättssäkerhet och rättstrygghet.

Det är viktigt att bekämpa brott men också de sociala orsakerna bakom brotten. En satsning på att förebygga brott är framför allt en satsning på ett starkt välfärdssamhälle.

Anf. 30 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Miljöpartiet står givetvis bakom alla sina reservationer i betänkandet, men för att vinna tid yrkar jag bifall endast till reservation 14 om att införa ett tortyrbrott i svensk lagstiftning. Under utskottsbehandlingen missade Miljöpartiet att stödja reservation 12 om att implementera Romstadgan. Jag passar därför på att yrka bifall även till denna reservation.

Jag ska ta upp bakgrunden till några av våra reservationer. Jag börjar med möjligheten för transpersoner att ingå i hetslagstiftningen, vilket Kerstin Nyss tog upp. Miljöpartiet har motionerat i denna fråga i ett flertal år och tycker att en lagändring bör komma till stånd inom kort.

Sverige har formellt sett ett av världens bästa skydd mot hatbrott. Det vill säga att vi är ett av de länder i världen där enskilda som utsätts för våld och andra övergrepp på grund av sin religion, etnicitet eller sexuella läggning vet att den som begår brott mot dem eller diskriminerar dem kommer att straffas. Riksdagen har således kriminaliserat hets mot folkgrupp och olaga diskriminering och har dessutom i brottsbalken infört en särskild regel om att den som begår brott mot en person på grund av dennes religion, etnicitet eller sexuella läggning ska bestraffas extra hårt.

Skyddet för homo- och bisexuella har genomförts successivt i svensk lag och har ett mycket stort stöd hos befolkningen. Skyddet mot övergrepp på grund av personers sexuella läggning har det tagit tid att utveckla, och det har inte alltid haft allas stöd. Till exempel finns det än i dag två partier i riksdagen som tar avstånd från homosexuellas rätt att ingå äktenskap och att adoptera.

Antalet homofobiska hatbrott har av Brottsförebyggande rådet beräknats till 12 000 år 2006, 17 000 år 2007 och likaledes 17 000 år 2008. Trenden är alltså inte minskande.

Skyddet för transsexuella, transpersoner och andra som inte uttrycker sitt kön på sätt som anses vara förenliga med vissa normer är minst sagt underutvecklat i Sverige. Transpersoner inkluderas inte i begreppet sexuell läggning sådant det används i lagstiftningen då att vara en transperson inte är en sexuell läggning. En transperson kan vara hetero-, bi- eller homosexuell. Det handlar om personer som har en könsidentitet som helt eller delvis skiljer sig från normerna i samhället för hur en man eller kvinna förväntas vara.

Samhället ska upprätthålla lag och ordning. Man ska garantera allas rätt till skydd för sitt privatliv – rätten att bejaka sig själv och vara den man är utan att utsättas för övergrepp av andra eller utsätta andra för övergrepp. Detta skydd gäller för alla i Sverige oavsett om personen är man eller kvinna eller ser ut som en man men biologiskt sett är en kvinna. Det gäller oavsett om det är en man som klär sig som en kvinna eller om det är en kvinna som inte vill vara vare sig man eller kvinna. Rätten att få definiera sig själv måste alltid tillhöra individen – inte hennes omgivning eller samhället, och det är vår skyldighet som lagstiftare att värna detta.

Inte minst unga transpersoner är en grupp som är särskilt utsatt för diskriminering och särbehandling. Den diskriminering som förekommer medför alltför ofta psykisk ohälsa. Detta styrks inte bara av egna berättelser utan också av till exempel Folkhälsoinstitutets rapport från 2005, som visar att 27 procent av alla transpersoner i åldern 16–29 år någon gång har försökt ta sitt liv. I Sverige anmälde 30 personer år 2009 att de utsatts för ett transfobiskt brott. Trenden är ökande, och det finns skäl att anta att mörkertalet är väldigt stort. Det är fortfarande till stor del tabubelagt med ett sådant könsuttryck eller att ge uttryck för en sådan sexuell identitet.

Mängden personer som anmäler brott är i sig inte relevant. Det relevanta är att det i dag inte finns något rättsligt skydd som gäller hatbrott mot dessa personer, och det är en brist som riksdagen måste åtgärda.

I motionerna 222 och 400 yrkas att bestämmelserna om hets mot folkgrupp även ska omfatta den som hotar eller uttrycker missaktning för en grupp av personer med anspelning på deras könsuttryck eller könsidentitet. Därtill yrkas att straffskärpningsregeln i 29 kap. 2 § sjunde stycket i brottsbalken ska ändras, så att det ses som en försvårande omständighet om syftet med brottet är att kränka en person på grund av dennes könsidentitet och könsuttryck.

Herr talman! Jag vill också beröra det som förs fram i reservation 14 om att införa tortyr som brottsrubricering i Sverige. Miljöpartiet har motionerat om detta. År 1984 antog FN konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig och förnedrande behandling eller bestraffning – tortyrkonventionen, som den kallas i folkmun. Även andra internationella deklarerationer och konventioner, till exempel den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen, förbjuder tortyr.

Både enligt tortyrkonventionen och enligt flera andra konventioner är det en folkrättslig princip att stater inte får återsända personer till ett land där personen i fråga riskerar att utsättas för tortyr eller annan grym och omänsklig behandling eller bestraffning. Principen har utvecklats till internationell sedvanerätt. Det innebär att alla stater är bundna av den oavsett om de har ratificerat konventionerna eller inte.

I Sverige finns i dag inget brott som heter tortyr, och den som har gjort sig skyldig till tortyr kan inte dömas för det i svensk domstol. Grov misshandel, människorov, olaga tvång, olaga hot, våldtäkt eller grov våldtäkt är de brottsrubriceringar som brukar användas, men det ger upphov till tolkningsproblem av samma slag som de som ledde till att brottsrubriceringen kvinnofridskränkning infördes i svensk lagstiftning. Exempelvis är preskriptionstiderna för de olika brotten olika och mycket korta. Brottsrubriceringen kvinnofridskränkning utgår från det systematiska i brottet i stället för enskilda separata händelser, på samma sätt som tortyr skiljer sig från ett antal separata händelser just på grund av den systematiska kränkning som pågår.

Enligt tortyrkonventionen ska staterna kriminalisera tortyrbrottet. Sverige har ratificerat tortyrkonventionen men inte infört en särskild straffbestämmelse om tortyr i svensk lag. FN:s tortyrkommitté har rekommenderat att Sverige ska införa ett sådant brott i svensk lag. För att kunna bekämpa tortyr måste de personer som har gjort sig skyldiga till det naturligtvis kunna ställas inför rätta för det, även i Sverige. Det räck-

er inte med att det är förbjudet enligt regeringsformen och Europakonventionen, som i sig är svensk lag. Om det inte finns någon straffbestämmelse kan ju inte människor åtalas och fällas för det.

Sverige har hög svansföring just när det gäller respekten för de mänskliga rättigheterna. Trots detta har Sverige tolv gånger kritiserats av FN:s kommitté mot tortyr, Committee Against Torture, CAT, och ligger därmed högst i ligan av kritiserade länder. Vi är alltså det land som är världsledande i att ha fått kritik när det gäller tortyr.

Kritiken mot Sverige beror inte på att folk har torterats i svenska fängelser utan på att Sverige har avslagit ansökningar om asyl i fall där FN:s kommitté mot tortyr har haft en annan uppfattning om risken för tortyr vid tvångsavvisning. Sverige har alltså skickat tillbaka människor till länder där de har riskerat tortyr.

Sverige har också använt så kallade diplomatiska garantier för att återsända asylsökande till länder där tortyr är vanligt. Det är ett mycket tvivelaktigt sätt att utvisa människor, i synnerhet som det inte finns några garantier för att de diplomatiska garantierna ska fungera i verkligheten.

I kampen mot terrorismen och i de krig som på senare år har utspelats i till exempel Afghanistan och Irak har vi tyvärr fått se allt fler alarmerande bevis på att även demokratiska och västerländska militärer och också privata säkerhetstjänster använder grov misshandel, sexuell förnedring, elchocker och skenavrättningar under förevändning att ändamålet helgar medlen. Att kalla detta för något annat än tortyr, som vi numera borde förknippa med medeltiden, skulle vara grovt felaktigt.

Tortyr innebär ett medvetet och överlagt angrepp på en människas psyke, kropp och värdighet, och att individer utsätts för olaglig och oförsvarlig fysisk och psykisk smärta och förödmjukelse. Därför bör ett särskilt tortyrbrott ingå i svensk lag.

Anf. 31 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Rörande det straffrättsliga området har SD lagt fram förslag om införande av riktiga livstidsstraff, generella straffskärpningar för brott mot liv och hälsa samt borttagande av den så kallade mängdrabatten. Dessa har inte hörtsammats av de andra partierna, som uppenbarligen anser att de straff vi i dag har för våldsbrott är tillfredsställande och att den så kallade mängdrabatten för brott är försvarlig. Men det är väl heller ingen nyhet att SD har en annan syn på brott och straff än övriga partier i den här församlingen.

Utöver detta har vi stött andra motioner, då vi inte är bundna av något block utan kan och kommer att stödja motioner från enskilda riksdagsledamöter eller vad det må vara så länge vi anser att de är i linje med vår politik.

Exempel på sådana motioner, som även dessa inte fick något majoritetsstöd, ofta inte ens något stöd från de egna partierna, är kriminalisering av barn- och skenäktenskap, införandet av en ny straffnivå för våldtäkt, nämligen synnerligen grov våldtäkt, skyldighet för rattfylleridömda att delta i konfrontationer med offer för rattfylleribrott och förlängning av strafftiden när brottet har koppling till organiserad brottslighet.

Men speciellt en motion sticker ut, nämligen den om kriminalisering av deltagande i militära operationer utomlands. Där handlar det om att ge rättsväsendet möjligheter att vidta åtgärder mot personer som åker till

exempelvis Afghanistan eller Pakistan för att delta i läger där man tränas för att bygga bomber och utföra terrorattacker och i gerillakrigföring, med andra ord terroristläger. Säpo angav självt i sin rapport att folk med denna typ av träning som kommer till Sverige utgör det största inhemska hotet. Trots detta var det inget annat parti än Sverigedemokraterna som röstade för denna motion i utskottet. Detta var två dagar efter att terror-dådet i Stockholm den 11 december utfördes. Inte ens i ljuset av detta dåd kunde något av de andra partierna förmå sig att vidta snabba åtgärder för att täppa till detta hål i svensk lagstiftning. Det tycker vi är beklagligt.

Vi ställer oss bakom alla våra reservationer, men yrkar bifall till följande: reservationerna 5, 6, 9, 15, 16 och 21–27.

Anf. 32 JENS HOLM (V):

Herr talman! Detta är ett viktigt ärende. Det kan man se inte minst på det stora antalet motioner. Det handlar om drygt 100 motionsyrkanden och 32 reservationer. Jag vill redan nu säga att Vänsterpartiet står bakom alla våra reservationer som vi har lämnat i utskottet, men av tidsskäl vill jag här yrka bifall endast till reservation 3.

Reservation 3 handlar om att vi vill skärpa straffen vid kränkning på grund av könsidentitet. Det handlar om transpersoners utsatthet i samhället. Precis som Maria Ferm från Miljöpartiet tidigare anförde ser vi att hatbrotten mot homosexuella och transpersoner räknas i tusental. Tyvärr är det här ingenting som minskar, trots informationskampanjer och en ökad medvetenhet i samhället. Tvärtom ökar brottsligheten mot transpersoner och homosexuella. Det är förstås oacceptabelt. Just transpersoner omfattas i dag inte av hetslagstiftningen. Därför tycker vi att just reservation 3 är så viktig att bifalla, så att vi kommer till rätta med den bristen.

Jag tycker också att reservation 1 är viktig. Maria Ferm har redan pratat om den. Den är kopplad till den här problematiken. Det handlar om att vi vill ha en översyn av hela hetslagstiftningen. Vi vet att hot och hets ofta sedan också leder till direkt våld. Om vi kan skärpa lagen kommer vi också förhoppningsvis att kunna komma till rätta med det ökade antalet hatbrott mot homosexuella.

Men det räcker inte med att bara skärpa lagarna. Vi behöver göra mycket mer från den här talarstolen och den här församlingen, från regeringen, från alla våra kommuner och landsting – ja, på alla nivåer i samhället måste vi jobba aktivt med att ändra värderingarna gentemot minoriteter i samhället, gentemot homosexuella och transpersoner, så att det blir en självklarhet för en person att helt enkelt kunna få älska precis den man vill och veta att det inte finns det minsta problem i samhället för att man känner på det viset. Man ska kunna känna sig helt trygg på sin arbetsplats, på skolan och när man är ute på kvällen. Tyvärr ser det inte ut så i dag. Genom skärpning av lagar kan vi nå en bit, men det viktigaste är ändå att jobba med värderingarna och att jobba direkt med de människor som känner sig hotade och diskriminerade.

Jag skulle också vilja ta upp reservation 12, som är väldigt viktig. Den handlar om att implementera Romstadgan. Kerstin Haglö från Socialdemokraterna har redan pratat en del om denna. Det handlar om den svenska lagstiftningen vad gäller olika brott mot folkrätten: krigsförbrytelser, tortyr och så vidare.

Vi har en regering som är väldigt snabb att skärpa lagarna vad gäller till exempel ungdomar som fildelar på nätet. Då kommer man med Ipred-lagen och FRA. Nu ska man komma med datalagringsdirektivet också; man ska kunna kontrollera all vår datakommunikation: vilka vi ringer och sms:ar till och vad vi gör på nätet. Vi har en regering som också är väldigt snabb att ingå internationella avtal för att begränsa användningen av Internet. Jag tänker nu på ACTA-avtalet. Det är en viktig prioritering för regeringen. Men när det gäller att skärpa lagarna för något av det vidrigaste som sker i världen, nämligen folkrättsbrott, då gör regeringen väldigt lite, kanske faktiskt ingenting alls.

Det kom en utredning för snart tio år sedan, Internationella straffrättsutredningen, som lade fram flera förslag. Sverige skulle skärpa sin lagstiftning på det här området. Men än så länge gör regeringen ingenting, trots Amnestys protester, juristers påpekanden och motioner från oss rödgröna.

Vi rödgröna vill ha en bättre lagstiftning kring brott mot folkrätten. Som det ser ut i dag är regleringen kring folkrättsbrott otidlig, och lagarna är svårtillämpade. Därför måste vi få nya lagar för kriminalisering och lagföring, så att vi kan döma folk som begår brott mot folkrätten.

Vi har i Sverige en 45 år gammal lag som rör folkmord. Det här är inte i linje med de internationella konventioner som Sverige har skrivit under. Till exempel är det egentligen inte kriminaliserat att uppmana till folkmord. Det är någonting som vi genom den här reservationen vill komma till rätta med.

Maria Ferm pratade helt korrekt här tidigare om bristerna i de svenska lagarna vad gäller tortyr. Vi i Sverige har inte kriminaliserat tortyr; det faller under andra lagparagrafer. Det är en stor brist. Trots det har vi skrivit under FN:s tortyrkonvention. Det gjorde vi för drygt 20 år sedan. För några år sedan kom FN:s kommitté mot tortyr med väldigt hård kritik mot Sverige. Här bör vi också skärpa lagstiftningen.

Vi tar upp en del andra områden också i vår reservation. Det handlar om utomrättslig avrättning, påtvingat försvinnande och så vidare. Där behöver vi också skärpa lagarna. Reservation 12 är otroligt viktig, och det har redan yrkats bifall till den.

Anf. 33 PATRICK RESLOW (M):

Herr talman! En grundläggande förutsättning för varje demokratisk stat är ett välfungerande och effektivt rättsväsen. När människans frihet hotas av brottslighet och otrygghet är det viktigt att rättsväsendet agerar med kraft och ger gott stöd åt dem som drabbats. Förutsättningarna för detta har också tydligt förbättrats under alliansregeringen. Rättsväsendet har förstärkts genom kraftiga satsningar till såväl polis som åklagare och kriminalvård. Allt fler brott utreds och klaras upp. Polisen har blivit mer synlig på gator och torg och människor upplever större trygghet i dag än för fyra år sedan. Under innevarande mandatperiod är fler reformer på området att vänta. Ambitionsnivån ska höjas och rättstryggheten stärkas ytterligare.

Utgångspunkten för Alliansens rättspolitik är att brott aldrig ska löna sig. Detta förutsätter inte bara väl fungerande brottsförebyggande åtgärder, såsom samverkan mellan olika myndigheter och med ideella föreningar samt bekämpandet av arbetslöshet och utanförskap i form av

upprätthållandet av arbetslinjen utan också tydliga och bestämda reaktioner på kriminella gärningar. I takt med att våldet blir grövre måste också samhället reagera i form av skärpta straff. Det får aldrig råda någon tvekan om att kriminella gärningar medför konsekvenser.

Herr talman! I det nu aktuella betänkandet behandlar vi ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2010. Utskottet har tagit ställning till drygt 100 motionsyrkanden om straffrättsliga frågor av varierande innehåll, såsom narkotikabrott, sexualbrott, mängdbrott, trafikbrott, straffmätning och påföljder. Utskottet föreslår att samtliga motionsyrkanden avslås, inte för att det inte skulle vara viktiga och intressanta frågor som lyfts fram, utan främst för att gällande regelverk redan är ändamålsenligt eller att det redan pågår utrednings- och beredningsarbete på de berörda områdena. Det finns inga möjligheter att i detalj redogöra för samtliga ställningstaganden i detta anförande, men jag skulle ändå vilja säga några ord om några av de områden som lyfts fram i motionerna.

Låt mig börja med frågan om påföljder.

Under våren 2010 beslutade riksdagen om skärpta straff för grova våldsbrott. Det var ett led i alliansregeringens tydliga reformering av det svenska påföljdssystemet. Det var också ett sätt att hantera brottslighet som tenderar att bli allt grövre. Samhällets syn på denna typ av brottslighet måste enligt Alliansregeringen återspeglas i påföljderna. Beslutet innebar rent konkret att straffen för grova våldsbrott skärptes generellt samt att straffen för återfall i brottslighet höjdes. Det infördes också en ny brottsrubricering – synnerligen grov misshandel – med påföljden fängelse i lägst fyra och högst tio år. Vidare skärptes minimistraffen för grov utpressning och grovt vållande till annans död från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Försvårande och förmildrande omständigheter gavs ett ökat genomslag vid straffvärdesbedömningen av brott i allmänhet. En sådan försvårande omständighet är brottslighet i organiserad form eller systematisk eller särskilt planerad brottslighet. Ett annat exempel på brott som kan läggas till grund för den skärpta straffvärdesbedömningen är olaga hot. Just olaga hot är ett av de brott som om det förekommit vid upprepade tillfällen mot en och samma person kan utgöra det nya brottet olaga förföljelse med fängelse i högst fyra år som påföljd.

Alliansregeringen har också vidtagit åtgärder för att se över påföljdssystemet i stort. Sedan juni 2009 pågår en utredning med uppdrag att göra en översyn av påföljdssystemet för såväl vuxna som unga lagöverträdare. Utredaren ska bland annat analysera och vid behov föreslå ändringar av bestämmelserna vad avser innehåll, betydelse vid straffmätningen och påföljdsvalet samt för meddelande av påföljdseftergift.

I uppdraget ingår också att utreda den flerfaldiga brottsligheten och vid behov lämna förslag på mer effektiva åtgärder. Utredaren ska också ta ställning till vilken betydelse upprepad brottslighet ska tillräknas vid påföljdsvalet samt analysera frågan om påföljd för flerfaldig brottslighet.

Några motionärer har i fråga om unga lagöverträdare pekat på att bötesstraffet för ungdomar inte fyller någon funktion, då bötesbeloppet kan betalas av föräldrar eller andra och således motverka sitt syfte. Likaså kan bötesstraff för ungdomar enligt motionärerna leda till skulder som motverkar det individualpreventiva syftet. Dessa frågor är föremål för

analys i Påföljdsutredningen, som också har att utreda bötesstraffet för ungdomar samt i övrigt se över påföljderna för unga lagöverträdare. I detta uppdrag ligger till exempel en översyn av påföljden ungdomstjänst. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2012.

I detta sammanhang finns också skäl att framföra att alliansregeringen anser att få uppgifter är mer angelägna än att förebygga brott och minimera återfall bland unga lagöverträdare. Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2011 att man med tidiga och tydliga åtgärder mot ungdomsbrottsligheten i dag kan motverka morgondagens problem. Ju tidigare samhället reagerar när unga är på väg i en negativ riktning, desto större är möjligheterna att bryta denna utveckling. Dessa möjligheter måste samhället ta till vara. Problem i skolan, missbruk av alkohol eller narkotika är ofta orsaker till att unga begår brott. Just därför är det viktigt med ett nära och bra samarbete mellan föräldrar, polisen, skolan, socialtjänsten och andra lokala aktörer. Ett annat led i detta arbete är till exempel åtgärder som dels kan förhindra rekrytering till kriminella grupperingar, dels kan underlätta avhopp från sådana grupperingar.

Alliansregeringen har alltså redan genomfört en rad reformer i syfte att skärpa straffen för grova brott och att förstärka det brottsförebyggande arbetet, särskilt i syfte att bekämpa ungdomsbrottsligheten. Dessutom pågår en omfattande översyn av påföljdssystemet. Det finns därför ingen anledning att föregripa detta arbete, och av den anledningen föreslås att motionerna på detta område avslås.

Herr talman! Ett antal motioner behandlar frågan om skärpta straff för sexualbrott, såsom våldtäkt och våldtäkt mot barn. Det har vi hört om tidigare här i talarstolen. En del motionärer efterlyser att våldtäktsbrottet ska få samma konstruktion som misshandelsbrottet, det vill säga att det införs en ny brottsrubricering benämnd synnerligen grov våldtäkt samt att denna medför skärpt påföljd. I detta sammanhang finns anledning att understryka att våldtäkt och grov våldtäkt utgör mycket allvarliga våldsbrott. Straffet för grov våldtäkt har också höjts i samband med den ovan nämnda straffskärpningen för grova våldsbrott. Därmed uppfyller gällande rätt redan de önskemål som motionärerna för fram. Det finns därför ingen anledning att införa en ny brottsrubricering, utan gällande straffskala kan användas i det syftet.

I Sexualbrottsutredningens betänkande, som överlämnades till regeringen i oktober 2010, föreslås ytterligare åtgärder, inte minst berörs tillämpningsområdet för brottet våldtäkt mot barn. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Likaså ska tillämpningen av straffbestämmelsen om kontakt med barn i sexuellt syfte följas upp i enlighet med proposition 2008/09:149. Därmed är de delarna också uppfyllda.

Herr talman! I avsnittet trafikbrott behandlas motionsförslag om straffskärpningar för rattfylleri, lagstiftning mot eftersupning, gemensamma promillegränser i hela EU samt beslagtagande av fordon som använts vid olovlig körning. Vad gäller straffskärpningar för rattfylleri har straffbestämmelserna i brottsbalken förtydligats så att återfall i brott ska leda till straffskärpningar. Vidare har regeringen föreslagit lagstiftning som innebär krav på alkoholås under de närmaste åren för den som dömts för rattfylleri. Regeringen arbetar också för att promillegränserna

ska sänkas inom hela EU. Likaså har Justitiedepartementet för avsikt att utreda möjligheterna att förverka fordon.

Herr talman! Det finns också anledning att understryka vikten av att fortsätta kampen mot människohandel, narkotikabrott och annan organiserad brottslighet. Kampen mot den organiserade brottsligheten ska föras på bred front, i hela landet, och för polisens del involvera såväl lokala som nationella resurser. Samverkan, uthållighet och flexibilitet är några av de ledord som måste styra det fortsatta arbetet. Det är också viktigt att öka det internationella samarbetet kring dessa frågor. I detta avseende är EU en synnerligen viktig arena. Den grova organiserade brottsligheten är många gånger gränsöverskridande och en nära samverkan med andra länder är en förutsättning för en effektiv brottsbekämpning. Den verksamhet som den särskilda aktionsgruppen mot människohandel bedriver inom ramen för Östersjösamarbetet ska här särskilt lyftas fram.

Herr talman! Avslutningsvis skulle jag vilja kommentera de motioner som berör barn- och tvångsaktenskap, inte minst för att jag själv känner starkt engagemang i de frågorna.

Vare sig tvångs- eller barnaktenskap är förenligt med den svenska rättsordningen. Trots detta inträffar det att unga människor i Sverige – i de flesta fall unga kvinnor – tvingas ingå äktenskap mot sin vilja. I maj 2010 gavs en särskild utredare i uppdrag att närmare undersöka ett stärke av skyddet mot barn- och tvångsaktenskap. Syftet med denna utredning är dels att kartlägga omfattningen av tvångs- och barnaktenskap i Sverige, dels att utreda vilka det är som drabbas och vad som ligger till grund för den uppkomna situationen. Vidare åligger det utredaren att göra en samlad översyn av relevant straffrättslig, civilrättslig och internationell privaträttslig lagstiftning samt att återkomma med förslag på nödvändiga författningsändringar. Av direktiven framgår att utredaren ska göra en fördjupad analys av förutsättningarna att införa straffbestämmelser gentemot barn- och tvångsaktenskap. I det senare fallet ska – oavsett utredarens slutsatser – ett förslag till en straffbestämmelse dessutom utformas. Det är med andra ord en omfattande utredning som pågår, och uppdraget ska redovisas i maj 2012. Det finns därför ingen anledning att i nuläget föregripa denna utredning.

Herr talman! I anledning av det nu anförda yrkar jag bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

I detta anförande instämde Krister Hammarbergh och Ulrika Karlsson i Uppsala (båda M).

Anf. 34 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Jag sade i mitt anförande att samhället måste markera tydligare mot de allra grövsta övergreppen mot våra kvinnor och framför allt flickor och att vi vill ha en ny brottsrubricering.

Patrick Reslow tog upp detta i sitt anförande och talade om synnerligen grov våldtäkt som skulle kunna ge ett straff på mellan sex och tio år. Detta finns i vår reservation, och det är ett krav som vi har drivit ett bra tag. Patrick Reslow svarar att reservationen är tillgodosedd. Jag vill gärna ha ett svar från Patrick på vad han menar med detta.

Patrick tog själv upp att riksdagen har fattat beslut om att skärpa straff för allvarliga våldsbrott. Ja, men det märkliga med dessa förändringar är att regeringen helt har missat ett av de allra viktigaste områdena – att reformera straffen när det gäller sexuellt våld mot kvinnor. Därför menar vi att det finns anledning att tydligare markera att våldtäkt är ett allvarligt brott. Därför bör det på samma sätt som när det gäller misshandel införas en särskild straffskala för synnerligen grov våldtäkt. Vi måste våga kalla brott vid dess rätta namn.

Anf. 35 PATRICK RESLOW (M) replik:

Herr talman! Jag tror inte att vi har någon skillnad i uppfattning när det gäller att detta är ett synnerligen allvarligt brott. Däremot får man också tänka på vad effekten av straffen och påföljderna ska vara. I dag har vi skärpt straffet för just grov våldtäkt. I bedömningen vid straffmätningen ingår också att man ska ta hänsyn till särskilt försvårande omständigheter, det vill säga att det inom ramen för den brottsrubricering och den påföljdsdel vi har i dag finns möjlighet att hamna inom spannet sex till tio år.

Det är inte rubriceringen i sig som är det viktiga, utan det viktiga är vilken effekt man får ut, vad straffet innebär i sig och hur man ser på väldigt grova våldtäkter.

I sak har vi alltså ingen annan uppfattning, men vi tycker att man lite grann skjuter över målet när man säger att man är mer intresserad av att ha en särskild brottsrubricering än att utnyttja de straffskalor som redan finns.

Anf. 36 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Jag hör att Patrick Reslow inte vågar kalla brott vid dess rätta namn. Regeringen kan införa rubriceringen synnerligen grov misshandel. Det är vad vi nyligen här i riksdagen har fattat beslut om. Men man kan inte införa en brottsrubricering som innebär synnerligen grov våldtäkt. Man måste förstå att detta har betydelse.

Sverige har i många år varit ett föregångsland när det gäller att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Vi vet att grunden i detta arbete ligger i att påverka mäns attityder och i en fortsatt strävan mot jämställdhet och ökad jämställdhet. Vi vet också, Patrick, att det handlar om insatser i hela samhället. Det handlar om föräldrars påverkan på sina barn. Det handlar om skolan och om förhållningssättet till eleverna. Det handlar om könsmaktordningen. Det handlar om utbildningsinsatser hos alla våra myndigheter – polis, åklagare och domstol.

Men även lagstiftning är ett viktigt verktyg när det handlar om att stärka den sexuella integriteten. Därför förstår inte jag varför Patrick Reslow och de övriga i den moderatledda regeringen inte vågar kalla brott vid dess rätta namn.

Anf. 37 PATRICK RESLOW (M) replik:

Herr talman! Jodå, vi vågar kalla saker vid deras rätta namn. Skillnaden mellan synnerligen grov misshandel och synnerligen grov våldtäkt var att den grova misshandeln i påföljdsvalet inte gav någon möjlighet att gå över maxstraffet. När det nu gäller den grova våldtäkten har den redan en straffskala som man kan använda för att få in begreppet synnerligen

grov våldtäkt där, det vill säga en grov våldtäkt som av synnerliga skäl betraktas som extra grov.

Kerstin Haglö säger själv att hon vill ha en straffskala på sex till tio år. Det ryms redan inom nuvarande påföljdssystem, så jag förstår inte riktigt vad syftet är.

När det däremot gäller misshandelsfallet vill man ha en påföljd för någonting som är grövre än det som gav den högsta påföljden vid det tillfället. Därför valde man en ny brottsrubricering. Man skulle även i det fallet kunna öka påföljdsskalan för grov misshandel. Dessa två delar är egentligen desamma.

Det viktiga är att effekten blir att vi ser allvarligt på grov våldtäkt där det är särskild råhet eller där man utsätts för särskilt svårt hot eller våld i situationen och att detta också får konsekvenser i rättstillämpningen. Lagstiftning är ett viktigt verktyg, men rättstillämpningen av lagstiftningen är också ett viktigt verktyg, Kerstin Haglö. Där får vi hoppas att domstolarna tar till sig av de signaler vi skickar härifrån.

Anf. 38 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Jag har en fråga angående den motion som har väckts angående ett förbud av deltagande i militära operationer utomlands. Motionen stöddes inte av någon i utskottet, inte heller av Moderaterna trots att motionen ursprungligen kommer från en moderat riksdagsledamot. Jag undrar varför ni inte ställer er bakom motionen.

Anf. 39 PATRICK RESLOW (M) replik:

Herr talman! Jag ska svara enkelt till Kent Ekeröth: Vi anser att det i motionen framkommer delar som skulle påverka möjligheten för enskilda individer att röra sig fritt över gränser. Därmed har man inte ställt sig bakom motionen. Det är det enkla svaret.

Anf. 40 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Jag måste säga att motiveringen att det påverkar rörligheten i Europa är svag när det handlar om att skydda våra medborgare från terrorattentat i likhet med det som inträffade i Stockholm, som kanske kan upprepas.

Säpo sade i sin rapport, vilket jag också sade i mitt anförande, att detta är ett av de största inhemska hoten. Att då hänvisa till att det hotar den fria rörligheten när det handlar om människors liv, väl och ve i det här landet är ett svagt argument. Det känns lite som att man duckar för frågan på samma sätt som man försökte ducka för frågan i extremistdebatten när det egentligen handlade om muslimsk extremism.

Jag tycker över huvud taget att det är anmärkningsvärt att man inte ställer sig bakom motionen två dagar efter det att en person försökte spränga sig själv tillsammans med så många andra som möjligt i Stockholm. Det var två dagar efter detta, och ändå var det ingen som stödde motionen. Även i ljuset av detta, lite senare, var det vid justeringstillfället ingen som stödde den. Man kan fortfarande undra varför. Hänvisning till fri rörlighet är kanske ett av de svagaste argument jag någonsin har hört.

Anf. 41 PATRICK RESLOW (M) replik:

Herr talman! Det är möjligt att Kent Ekeroth och jag har olika uppfattningar om det grundlagsskydd som varje medborgare har enligt den svenska regeringsformen. Att kunna röra sig fritt över gränserna är en viktig förutsättning för alla människor.

Däremot är det så att om man gör sig skyldig till brott när man väl utövar den fria rörligheten ska givetvis sanktioner genomföras. Det finns redan i dag regelverk för detta som uppfyller det önskemål som Kent Ekeroth har. Men i motionen tar man sikte på att begränsa rörligheten för individer, och det kan utskottets majoritet aldrig ställa sig bakom.

Anf. 42 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i justitieutskottets betänkande och avslag på samtliga motioner.

Det är ett omfattande betänkande inom det straffrättsliga området. Jag väljer som många andra att fokusera på ett antal motioner, och i detta fall utifrån Folkpartiets perspektiv.

Jag noterar, när jag hör Vänsterpartiets Jens Holm, att han antingen inte vill erkänna det som regeringen har gjort på andra områden utöver det brottsförebyggande arbetet mot terrorism och gränsöverskridande brottslighet eller att han helt enkelt inte har läst betänkandet.

Lagstiftning om hets mot folkgrupp har till uppgift att förebygga och skydda personer mot att utsättas för hatbrott och våld på grund av etnicitet och religionstillhörighet. Sedan 2003 har lagen skärpts till att nu också omfatta hets mot folkgrupp som avser hets med anspelning på sexuell läggning.

Det finns ett antal motioner där man önskar att lagen ska förtydligas så att könsidentitet och även transpersoner ska få ett stärkt skydd i lagstiftningen. Att transpersoner eller personer på grund av sin sexuella läggning förföljs, trakasseras och hotas är inte acceptabelt. Den som begår dessa handlingar begår samtidigt ett brott. Vi har bestämmelser i annan lagstiftning som kan åberopas. Det är också viktigt för de människor som utsätts för dessa hot, kränkningar och brott att de kan känna tillit till rättsväsendet och att rättsväsendet tar anmälningarna på allvar.

Flertalet motioner tillgodoses dels med hänvisning till att brott kan lagföras under brottsbalkens bestämmelser, dels med hänvisning till alliansregeringens senaste skärpning i och med att den nya diskrimineringslagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2009. I denna lag ingår numera två nya diskrimineringsgrunder, nämligen könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder. Det sistnämnda har vi i Folkpartiet varit starka påskyndare av.

Herr talman! Barnäktenskap och tvångsäktenskap ska förebyggas, och förekommer de ska det vara straffbart. Det är inte förenligt med vår syn på barns rättigheter eller jämställdhet. Den socialdemokratiska regeringen gick visserligen ut redan 2003 och meddelande att man vidtagit åtgärder mot detta, men det som man tittade på den gången var att ingen längre skulle kunna ingå äktenskap inför svensk myndighet före 18 års ålder utan ett speciellt tillstånd. Vi tycker inte att detta är tillräckligt, herr talman. De rödgrönas motioner på området visar att det finns ett behov av att se över den lagstiftningen. Vi visar det också genom de initiativ som Folkpartiet och regeringen har tagit på området. Vi i Folkpartiet vill

kriminalisera barn- och tvångsäktenskap och även avskaffa den dispensmöjlighet som finns att ingå äktenskap innan man fyllt 18 år.

Den som tvingar någon annan till äktenskap kan med nuvarande bestämmelser dömas för till exempel olaga tvång, misshandel eller olaga hot. Att tvinga någon att ingå äktenskap mot sin vilja har konstigt nog ingen särskild brottsrubricering i dag. Därför tillsatte regeringen en utredning, som har nämnts i tidigare inlägg, som skulle studera både barnäktenskap och tvångsäktenskap. Den utredningen föreslog att vårdnadshavare som tillåter barn under 16 år att ingå äktenskap som inte är att anse som tvångsäktenskap ska dömas till fängelse i högst två år. I maj 2010 tillsattes ytterligare en utredning för att få mer underlag. Den kan förhoppningsvis landa i en tydligare lagstiftning som än bättre än i dag markerar samhällets syn på barnäktenskap för barn under 18 år och även tar upp problematiken med tvångsäktenskap. Målet är att detta ska landa i ett förslag våren 2012. Jag hoppas att det ska gå ännu snabbare.

Herr talman! Det finns ungdomar som i dag blir bortgifta mot sin vilja. Ungdomsstyrelsens rapport 2009, *Gift mot sin vilja*, bekräftar detta. Det var också en av anledningarna till att regeringen tillsatte en kompletteringsutredning med Göran Lambertz som ansvarig.

Det finns också exempel från skolor där ungdomar med invandrarbakgrund försvinner efter sommarlovet då de blivit bortgifta. Detta är ett bekymmer som vi måste lyfta upp och angripa. Kommunerna och myndigheterna måste stödja utsatta flickor och unga kvinnor. Det är de som drabbas mest. Ska unga tjejer våga berätta om dessa problem för en skolsköterska måste samhället ha en beredskap med skyddat boende och andra insatser för att inte ungdomarnas liv ska riskeras.

Justitieutskottet har också behandlat ett antal motioner som vill se ännu mer av skärpta straff. Vi anser inte att det är det största problemet i dag. Det är snarare en utmaning att använda hela straffskalan och se till att man sitter av den tid i fängelse som man faktiskt har dömts till och inte får så mycket rabatt. Annars kan detta leda till att legitimiteten och förtroendet för rättsväsendet undergrävs. Det kan också noteras, vilket har sagts i tidigare inlägg, att alliansregeringen har genomfört ett antal skärpningar i och med den lag som kom i juli 2010.
(Applåder)

Anf. 43 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Jag hörde precis Roger Haddad säga att ambitionen egentligen borde vara att man ska sitta av de straff man får. Då undrar jag varför ni inte har tillstyrkt min motion om att ta bort tvåtredjedelsfrigivningen och den om mängdrabatt eller varför ni själva inte har verkat för att avskaffa dessa två saker i svenskt rättsväsen i dag.

Anf. 44 ROGER HADDAD (FP) replik:

Herr talman! Jag har inte specialstuderat motionen om mängdrabatt, men det har funnits ett antal motioner i utskottet där ansatsen och andemeningen är att bidrar man till att lösa vissa ärenden i polishanteringen ska man få rabatt och inte behöva sitta av sitt fängelsestraff. Samtidigt finns det motioner som vill skärpa straffen. Man tycker att vi är för snälla och för generösa i utmätningen och påföljdsdelen. Jag menar att det på sikt bidrar till att man undergräver legitimiteten för rättsväsendet.

Anf. 45 KENT EKEROTH (SD) replik:

Herr talman! Det är en sak om man bidrar till att lösa brott och sedan får straffrabatt, men i svensk lag är det i dag per definition så att man blir frigiven efter två tredjedelar av tiden. Det sker per automatik. Dessutom finns den här mängdrabatten. De extra brotten ger helt enkelt kortare straff. Om man misshandlar två eller tre personer ger brott två och tre, om det är samma sorts misshandel, kortare straff. Det innebär att man får rabatt dels vid tvåtredjedelsfrigivning, dels i form av mängdrabatt. Inget av detta verkar stämma överens med det du sade i ditt anförande om att ni de facto vill att de som begår brott ska sitta i fängelse den tid som är avsedd. Därför framstår det som lite konstigt att ni inte stöder de motioner som vill ta bort detta när det verkar vara er ambition enligt vad du själv säger.

Anf. 46 ROGER HADDAD (FP) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag delar den slutsats och den analys som Sverigedemokraterna gör. Alliansregeringen har de facto skärpt lagstiftningen, men vi är också angelägna om att straffskalan används. Vi ska inte ropa efter fler och längre straff i onödan utan använda de instrument som faktiskt står till buds.

Anf. 47 JOHAN LINANDER (C):

Herr talman! Alla människor ska kunna känna sig trygga i Sverige. Oavsett kön, hudfärg, sexuell läggning, könsidentitet, ålder, var man bor någonstans, etnicitet, funktionshinder och religion – jag har säkert glömt något – ska alla människor kunna känna sig trygga i Sverige. Så är det tyvärr inte. Brottbegås, och människor känner sig otrygga.

Socialdemokraterna hävdar att otryggheten har ökat, men det är helt enkelt fel. Brottsförebyggande rådet genomför en nationell trygghetsundersökning, och den visar att färre och färre känner sig otrygga. Det gick åt rätt håll förra året, och snart kommer årets undersökning att presenteras.

Att, som Kent Ekeroth, påstå att partier är motståndare till förslag bara för att man först vill ha dem utredda och inte tar ställning under den tid en utredning pågår är inte en seriös debattstil som jag uppskattar.

Man kan också fundera över Jens Holms retorik. Tortyr är inte lagligt i Sverige. Jag kan förtydliga det.

I dag har vi den nästan årligen återkommande debatten om straffrättsliga frågor. Många av frågorna kommer upp år efter år, och svaren är också ungefär de samma år efter år. Väldigt mycket omfattas av pågående utredningar. Alliansen är oerhört aktiv på just det här området. Det gör att det uppenbarligen är svårt för oppositionen att hitta förslag som inte redan har omhändertagits av Alliansen.

Den största utredningen som pågår just nu är den så kallade Påföljdsutredningen som leds av hovrättspresident Fredrik Wersäll. Den ska överlämna sitt betänkande i maj nästa år. En stor andel av de motioner som vi behandlar här i dag tas om hand av just Påföljdsutredningen.

Andra förslag tas om hand i den utredning som ser över tvångsäkten-skap och barnäktenskap. Även den ska lämna sitt betänkande i maj nästa år.

Redan senare den här månaden kommer en annan utredning, nämligen den som ser över skyldigheten att bistå nödställda personer, att överlämna sitt betänkande. Det finns också förslag som gäller detta i det här betänkandet.

Andra utredningar är precis färdiga och är ute på remiss eller bereds i Regeringskansliet. Den stora sexualbrottsutredningen överlämnade sitt betänkande i oktober 2010. Polismetodutredningen, som är en väldigt stor utredning, överlämnade sitt betänkande så sent som den 22 december förra året. Det är klart att det inte ligger något förslag på bordet ännu; den måste ju remissbehandlas. Carin Götblads utredning om kriminella grupperingar och utvärderingen av förbudet mot köp av sexuell tjänst kom också under 2010 och remissbehandlas och bereds i Regeringskansliet.

Även andra äldre utredningar, sådana som kom under den socialdemokratiska regeringen, omhändertas, och propositioner är planerade. Det gäller exempelvis Internationella straffrättskommitténs betänkande, som kom redan 2002, och behandlar folkmord, brott mot mänskligheten och ett särskilt tortyrbrott.

Ytterligare andra frågor har utretts och lagändringar har trätt i kraft, vilket bland annat Patrick Reslow tagit upp. Det gäller exempelvis de förslag som fanns i Straffnivåutredningen och i Rattfylleriutredningen.

Väldigt många av motionerna och nästan alla oppositionens reservationer handlar om att kraftfullt slå in öppna dörrar. Det är något förvånande att oppositionspartierna inte först vill lyssna på utredningarna utan anser att regeringen ska ta ställning i frågor under tiden som utredningarna pågår. Det är inte så det normalt går till, för att uttrycka sig försiktigt.

Herr talman! Jag har förstått att oppositionen tycker att en del saker går för långsamt, att man borde behandla saker snabbare. Precis samma kritik hade jag under min första mandatperiod i riksdagen 2002–2006, när vi hade en socialdemokratisk regering. Men det jag inte kan förstå är hur ni i oppositionen dels tycker att förslagen bereds för långsamt, dels har fattat beslut om besparingar i Regeringskansliet. Era besparingar leder till uppsägningar och färre anställda, och det i sin tur leder självklart till att viktiga lagförslag tar ännu längre tid att få fram. Det är ni – Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet – tillsammans skyldiga till.

När det gäller de 32 reservationerna som finns i betänkandet besvaras de allra flesta av att frågan redan håller på att utredas eller bereds i Regeringskansliet. Man skulle kunna säga att reservationerna därför är onödiga. Ännu värre blir det när ett parti reserverar sig för att genomföra något som redan har genomförts. Sverigedemokraterna reserverar sig, och stöder sig på en socialdemokratisk motion, för att ”ha en lagstiftning som gör straffvärdet högre för alla brott som kan kopplas till deltagande i organiserad brottslighet”.

Om vi tittar på det som gäller straffmätning i brottsbalkens 29 kap. 2 § 6 kan vi se att där sedan lagändringen i maj 2010 sägs att som försvårande omständighet vid bedömningen av straffvärdet ska särskilt beaktas om brottet utgjort ett led i en brottslighet som utövats i organiserad form eller systematiskt eller om brottet föregåtts av särskild planering, alltså precis det som reservanterna kräver.

Finns det då inga motioner som Centerpartiet åtminstone i princip kan hålla med om? Jo, det finns det faktiskt. När det gäller eftersupning är

Centerpartiets inställning fortfarande att det borde gå att få fram en lagstiftning som förbjuder drickande av alkohol direkt efter en trafikolycka, på samma sätt som norrmännen har gjort. Det är en svår lagteknisk fråga, men vi fortsätter att jobba med den och Centerpartiets inställning är klar vad gäller detta.

Beträffande tortyrbrott tycker även Centerpartiet att vi ska ha ett självständigt tortyrbrott i svensk lagstiftning. Samtidigt ska man komma ihåg, vilket man inte skulle kunna tro om man lyssnat på tidigare debattörer, att alla gärningar som kan ingå i tortyr redan är kriminaliserade i Sverige. Det gäller till exempel misshandel, olaga frihetsberövande och fridskränkning. Under nästa år kommer en proposition till riksdagen som uppfyller dessa krav.

Även den enskilda motionen om störande av räddningsinsats överensstämmer med ett gammalt centerpartiförslag. Vi menar att det borde vara olagligt att medvetet försöka hindra eller störa en räddningsinsats, till exempel genom att hindra brandkår eller ambulans att komma fram till en brand eller en olycka.

Vad gäller hets mot folkgrupp och barn i tvångsäktenskap kan jag hänvisa till det som Roger Haddad redan har framfört.

Till slut vill jag säga, herr talman, att det är oroväckande när politiker försöker förenkla rättspolitik. En effektiv rättspolitik handlar om mycket mer än bara längre eller kortare straff och hårdare tag. Det är mycket mer komplicerat än så. Att förenkla problemen och därmed förenkla lösningarna är att lura medborgarna.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 48 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Ja, Johan Linander, ska vi replikera lite eftersupning, du och jag? Det är en fråga som varit uppe ett par gånger. Vi socialdemokrater har drivit frågan om att kriminalisera eftersupning hårt, alltså att genomföra den norska modellen som innebär att föraren varken får dricka alkohol eller ta andra berusningsmedel under de första sex timmarna efter en körning. Han borde förstå, eller förstår, att det kan leda till en polisundersökning.

Den socialdemokratiska regeringen hade ett lagförslag som var ute på remiss 2006. Då sade Johan Linander, på samma sätt som han gör nu, att vi var helt överens om detta. Sedan dess har även några folkpartistiska riksdagsledamöter hoppat på förslaget, och vi har också två motioner från Kristdemokraterna om att kriminalisera eftersupning.

Eftersom Johan Linander talade sig varm för detta vill jag fråga honom varför han i så fall inte ska rösta på vår reservation.

Anf. 49 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Låt oss gå tillbaka och lite grann se på historien. Redan under mandatperioden 2002–2006 lyfte jag och Centerpartiet upp frågan om eftersupning. Det hade förekommit ett antal fall där man tydligt kunnat se att personer kommit undan straff genom att hävda att de druckit efter det att olyckan hade skett. Jag lyfte upp förslaget och ni kan säkert gissa vad svaret från den dåvarande socialdemokratiska regeringen blev. De ställde sig inte bakom Centerpartiets motion.

Senare arbetade, som Kerstin Haglö sade, den dåvarande justitieministern Thomas Bodström, som vi får hoppas har det bra i USA, fram ett förslag. Efter remissbehandlingen visade det sig tyvärr att förslaget inte var så enkelt att genomföra som Socialdemokraterna hade sagt. Det är en betydligt svårare lagteknisk fråga än så.

Det är dessutom ett problem att hitta en straffskala som blir rätt. Straffskalan får inte vara lägre så att man kommer undan straffet för grov rattfylla med att säga att man har druckit efteråt. Detta pekade också remissinstanserna på.

Vi kommer att jobba vidare med frågan, men vi ställer oss inte bakom tillkännagivandet och de krav på hur regeringen ska arbeta med frågan som Socialdemokraterna med flera ställer i sin reservation.

Anf. 50 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Så intressant, Johan Linander, att ni ska jobba vidare med den här frågan. Jag undrar på vilket sätt, eftersom det i betänkandet står att frågan inte längre är föremål för beredning. Man har slängt den i papperskorgen. Det är svaret i betänkandet. Hur ska Johan Linander jobba vidare med en fråga som inte längre bereds, med, som han uttryckte det, en onödig reservation? Vi har alltså en onödig reservation i en fråga som inte längre bereds, i en fråga om engagerar många människor, nämligen den om alkohol och droger i trafiken. Det är något som diskuteras och som engagerar många.

Motorförarnas Helnykterhetsförbund har skrivit mycket om detta, och de säger att just det kryphålet i lagen används ofta. Man skyller på eftersupning efter en krock, på att man har varit så pass chockad. När polisen kommer till platsen säger man: Jag har druckit efter den här krocken.

Det är alltså i 21,8 procent av rattfyllerifallen som man skyller på detta. De här frågorna har varit uppe i massmedierna. Det handlar om svårigheten att döma med dagens lagstiftning. Till och med polisen har haft synpunkter på detta. Personer som har kört omkring rattfulla har blivit frikända på grund av den här luckan i lagstiftningen.

Denna onödiga reservation handlar om en fråga som man inte längre bereder. Men Johan Linander talade sig varm för den 2006 när lagförslaget var ute på remiss. Det står inte Johan Linander för i dag.

Anf. 51 JOHAN LINANDER (C) replik:

Herr talman! Kerstin Haglö är en mästare på att försöka missuppfatta saker. Onödig reservation – jag har inte påstått att just den här reservationen är onödig. Jag kan tycka att till exempel reservationen om barnåktenskap, som Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har tillsammans, är onödig, eftersom den frågan de facto är under utredning just nu. Varför ska man skicka ett tillkännagivande till regeringen om någonting som just nu håller på att utredas?

Eftersupningsreservationen har Socialdemokraterna tillsammans med Sverigedemokraterna – det är en rolig betraktelse man kan göra att Socialdemokraterna har lika många reservationer tillsammans med Sverigedemokraterna i det här betänkandet som Socialdemokraterna har tillsammans med Miljöpartiet, men det var bara en parentes i det hela. Ni får gärna ha en sådan här reservation. Men det betyder inte att vi från Cen-

terpartiet ska ställa oss bakom hur ni ska säga till regeringen att jobba med en sak, även om vi tycker att frågan är viktig.

Vi kan jobba med det här på andra sätt än genom att skicka ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen. Vi har andra kontakter med regeringen. Man kan också försöka se tillbaka och fundera på: Hur många tillkännagivanden skickade Socialdemokraterna i justitieutskottet eller i riksdagen över huvud taget till den socialdemokratiska regeringen tidigare? Socialdemokraterna var inte speciellt villiga att ställa upp på det, och det förstår jag. Man har helt enkelt andra kanaler och andra sätt att jobba för att övertala sina samarbetskamrater eller dem som tillhör samma parti om att en fråga är viktig att gå vidare med.

Med det tackar jag för replikskiftet, herr talman.

Anf. 52 CAROLINE SZYBER (KD):

Herr talman! För mig som sitter i justitieutskottet är det intressant att se vilka motioner som väcks under den allmänna motionstiden som berör mitt politikområde. Det blir nu under våren ett antal debatter, där vi delar upp de här motionerna och debatterar dem ämnesvis. I dag debatterar vi, som sagt, straffrättsliga frågor. Det är drygt 100 motionsyrkanden. Dessa rör bland annat brott, straffmätning och påföljder.

Det är flera viktiga motioner som har väckts, men är det något som är viktigt i politiken så är det att inte slå in öppna dörrar eller föregå utredningar och politiska processer.

Mina allianskolleger har lyft fram ny lagstiftning, nya åtgärder som vi har vidtagit samt utredningar som vi har tillsatt.

Jag tänkte ändå belysa några av de här motionerna särskilt. När det gäller brott mot utsatta grupper och ökad rättstrygghet för homo- och bisexuella samt transpersoner vill jag lyfta fram den kristdemokratiska motionen där det också yrkas på en utvidgad hatbrottslagstiftning. Det är en viktig fråga som har berörts av flera andra tidigare i dag.

I den diskrimineringslag som trädde i kraft den 1 januari 2009 är en av de nya diskrimineringsgrunderna könsöverskridande identitet eller uttryck, där alla transpersoner utom transsexuella ingår. Diskriminering av transsexuella behandlas lagtekniskt under diskrimineringsgrunden "kön". Kristdemokraterna var pådrivande bakom införandet av denna nya diskrimineringsgrund då vi anser att transpersoner många gånger är utsatta för fördomar och andra människors okunskap på ett sätt som föranleder trakasserier och annat missgynnande.

Som framgår av betänkandet har utskottet redan för ett år sedan uttalat förståelse för synpunkterna men uttalat att lagstiftningen torde vara tillämplig på situationer där en person eller en grupp kränks på grund av exempelvis transsexualism. Jag ser det som viktigt att alla får ett skydd, och jag kommer att följa den här frågan framgent. Skulle det framkomma att en domstol inte gör denna tolkning, det vill säga inte inkluderar även transpersoner, kommer jag att se till att vi återkommer i frågan och verkar för en förändring.

Jag vill även belysa motionen om en civilkuragelag, en skyldighet att bistå den som är i nöd. I svensk rätt finns ingen allmän skyldighet att avvärja eller hindra brott. Det finns inte heller någon plikt att anmäla ett brott som redan har begåtts eller någon allmän skyldighet att bistå personer som befinner sig i allvarlig fara. Denna lagstiftning finns i flera andra

länder, exempelvis Finland, Schweiz, Tyskland, Frankrike, Norge och Belgien.

Vi skulle vilja se ett samhälle där fler vågar ta ansvar och där alla bryr sig om varandra. Samhället måste visa att det inte är godtagbart med likgiltighet eller passivitet inför en människa i nöd. Kristdemokraterna har länge arbetat för ett införande av en utvidgad skyldighet att ingripa vid brott och vill införa en civilkuragelag. Som framgår av betänkandet pågår en utredning. Den ser vi fram emot.

Förra veckan återrapporterade jag från en konferens om människohandel som jag var på i Paris tidigare i höstas, organiserad av PACE, Europarådets parlamentariska församling.

För att bekämpa människohandel är det av stor vikt att vi även bekämpar prostitution. Mycket tyder på att den svenska sexköpslagen från 1999 har gjort Sverige mindre attraktivt för människohandel. Men eftersom sexhandel helt eller delvis är lagligt i flera länder i Europa finns det en marknad för dem som vill sälja kvinnor. Den svenska sexköpslagen borde därför exporteras till flera EU-länder.

På konferensen blev jag förvånad när en parlamentariker från Tyskland i pausen frågade mig vad jag menade med att man inte skulle vilja sälja sin kropp frivilligt. Jag sade då: Tror du på riktigt att en 14-årig flicka frivilligt vill sälja sin kropp? Hon svarade: Ja, vissa vill förena nytta och nöje. Jag blev väldigt upprörd och sade: Skulle du tillåta din 14-åriga dotter att sälja sig själv? Hon svarade kort och gott: Men hon kommer inte från Ryssland.

Detta visar hur allvarigt det är med den syn som finns bland parlamentariker ute i Europa. Jag tror tyvärr inte att hon är ensam om att ha denna syn.

Människohandel är vår tids slaveri. Därför blir jag arg på det som sägs ute i Europa men även på att denna syn finns hos svenska parlamentariker som har väckt ett antal motioner om att de vill avskaffa sexköpslagen.

Jag är glad att människohandel var en prioriterad fråga under ordförandeskapet och att Svenska institutet har genomfört en rad olika aktiviteter för att sprida information om synen på prostitution och människohandel. Det omdebatterade svenska ställningstagandet i frågan har väckt ett enormt intresse. För första gången brottsbeläggs köparna men inte de prostituerade.

Jag träffade för några år sedan politiker från vårt systerparti och berättade om den svenska sexköpslagen, och jag är glad att Norge och flera andra länder har inspirerats av den svenska sexköpslagen och infört liknande lagar de senaste åren.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

Anf. 53 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Det är mycket av det som Caroline säger som jag kan hålla med om, inte minst att vi borde se till att sexköpslagen exporteras vidare till andra länder. Den ska vi vara oerhört stolta över.

Det är också glädjande, tycker jag, att Kristdemokraterna har ändrat sig i denna fråga och ser positivt på sexköpslagen. När den skulle införas var det nämligen inte riktigt det vi hörde från Kristdemokraterna. Krist-

demokraterna ville i stället kriminalisera kvinnorna. Vi hade många debatter om detta. Men jag tycker att det är oerhört glädjande att nu höra att Kristdemokraterna har ändrat sig i den här frågan.

Jag sade i mitt anförande att man tydligare måste markera mot de allra grövsta övergreppen mot både kvinnor och flickor. Därför har vi en reservation när det gäller sexköpslagen om att vi vill höja straffet för detta. Vi vet också att utredningen är på gång. Vi hoppas att vi snart har den på riksdagens bord, så att vi kan ta ställning till den.

Detta är en fråga som vi har drivit i många år, det här med sexköpslagen och att man ska höja straffet. Det är också en markering om vilka spelregler och normer som gäller.

Jag vill gärna ha några kommentarer, Caroline, kring sexköpslagen och att ni nu är så positiva till den.

Anf. 54 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! Tack för frågan som gör att vi kan fördjupa oss lite i det här!

Det stämmer att vi var kritiska inför 1999 års lagstiftning. Det var före min tid, men vi var kritiska. Grunden för detta var att vi var rädda att en stor del av verksamheten skulle gå under jorden. Vi var lyhörda gentemot vad kvinnoorganisationer och framför allt polisen sade i sina remissvar men var också tydliga med att skulle det gå mer under jorden så skulle vi fortsätta driva en kriminalisering för båda parter.

Ibland handlar politik om att man får ta ett steg tillbaka och studera verkligheten. Kommer man då fram till att man faktiskt har fel eller blir motbevisad ska man sluta driva en tes som inte funkar, och det har vi gjort. Mycket vatten har runnit under broarna sedan 1999, och i dag, mer än tio år senare, är vi glada över att vi alla är överens om att vi ska ha den här lagen.

Det var också vårt systerparti i Norge som kom hit och studerade den här lagen och var pådrivande i processen i Norge. Som sagt: Mycket kan hända, och olika partier kan komma fram till olika saker.

När det gäller en straffhöjning för sexköp mottog Beatrice Ask, som Kerstin Haglö vet, en utredning i förra veckan. Allt tyder på att vi antagligen får det här i sinom tid. Jag tror därför inte att vi ska föregå den processen. Är det någonting man ska lära sig utifrån Kerstin Haglös fråga är det att det är bra att man verkligen har mycket kunskap och en rejäl utredning innan man fattar ett beslut.

Anf. 55 KERSTIN HAGLÖ (S) replik:

Herr talman! Ändå måste jag säga det jag sade i mitt anförande: Det är som om vi har hamnat i ett vakuum här i Sverige nu när det gäller frågorna om kvinnors och flickors utsatthet och integritet. Det har inte hänt mycket på fyra år. Det har inte varit några skarpa förslag, men det är glädjande att sexköpslagen snart finns på vårt bord.

Jag räknade upp vad som hände under våra år vid makten, i synnerhet de sista åren när vi gick på ordentligt med ny lag om sexköp, lagen om människohandel och ett helt nytt besöksförbud som gällde i det gemensamma hemmet. Vi utvidgade begreppet våldtäkt till att omfatta fler situationer, och vi gjorde många ytterligare saker för att driva frågorna

om kvinnors integritet och skydd mot utnyttjande. Vi införde också ett särskilt brott – våldtäkt mot barn.

Men vi tycker inte att det här räcker. Det gör vi inte. Vi har hamnat i ett vakuum när det gäller att värna personers integritet och brottsoffers säkerhet. Min fråga till Caroline, eftersom hon talar sig varm för att driva frågor, måste därför vara: Vilka frågor tänker Kristdemokraterna driva när det gäller just synen på sexuella övergrepp på flickor och kvinnor?

Vi har en lång lista på vad vi vill göra. Det handlar om att inrätta ett nationellt kunskapscentrum för att förbättra forskning om sexualförbrytare och utökad behandling av dessa, förbättra förebyggande arbete med män som är i riskzonen, förbättra behandlingen av sexualbrottsdömda i kriminalvården samt uppföljning vid frigivning, lagstadga om målsägandebitråde för brottsoffer i sexualbrottsmål redan i inledningen av förundersökningen och förbättra skyddet mot sexuella trakasserier.

Vi har massor med olika förslag. Vad har Kristdemokraterna för förslag?

Anf. 56 CAROLINE SZYBER (KD) replik:

Herr talman! Man kan prata om politiska vakuum. Jag medger att ni gjorde väldigt mycket fram till 2006, men om man tittar på alla de år som ni hade makten ser man att det var den sista tiden det hände mycket.

Vi hade också väldigt många förslag under den tiden som vi nu har arbetat vidare med. I Påföljdsutredningen har vi satt just straff när det gäller brott mot kvinnofriden och kvinnors hälsa i fokus. Likaså kom det under den förra mandatperioden en handlingsplan när det gäller mäns våld mot kvinnor.

Vi ser att det finns väldigt många delar i det förtryck mot kvinnor som finns, och jag tror att det är farligt att bara fokusera på sexualbrott. Det är, som Kerstin Haglö säger, viktigt att man ser helheten.

Vi tar också nu under den här mandatperioden ett grepp när det gäller stalkning, ett brott som många kvinnor har känt har varit ett väldigt stort hot under de senaste åren. I det belyser vi såväl besöksförbud som kontaktförbud.

Att säga att det är ett politiskt vakuum har jag därför väldigt svårt att instämna i. Det händer mycket, och är det någonting vi ska lära oss av det här så är det att vi är lyhörda för de kvinnoorganisationer och kvinnojourer som finns, och eftersom du säger att ni satsar på forskning och kunskap kan jag tala om att det har även vi gjort. Speciellt när det gäller mäns våld mot kvinnor har vi tittat på vad vi ska hitta för redskap som ger dessa kvinnor bäst stöd framgent.

Det finns mycket kvar att göra, men det är också en lång mandatperiod kvar.

Anf. 57 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag satt på mitt rum och lyssnade på Roger Haddad. Det är väldigt synd att han har lämnat kammaren, men det här gäller egentligen alla partier i Alliansen utom Kristdemokraterna, för de har åtminstone haft ryggrad nog att stå upp och säga att de inte tror på vissa saker när det gäller hbt-frågor.

Jag har under ett antal år, närmare bestämt alla år som Pridefestivalen i Stockholm har funnits, suttit i olika paneler, där i synnerhet två partier

från Alliansen alltid har sagt att de håller med och tycker att det är hemskt att man inte redan har genomfört detta; först var det den socialdemokratiska regeringen som var orsaken till detta, sedan var det utredningar och det var det ena med det andra.

Och när man kommer till frågan om att även transpersoner skulle omfattas när det gäller hets mot folkgrupp säger de att det torde vara så att detta skulle gälla även för dem. Men det finns rättsfall som visar att så inte är fallet! Det trodde jag faktiskt att Johan Linander kände till, om jag ska vara riktigt ärlig.

Det andra gäller straffskärpningsbestämmelsen, där Alliansen säger att de inte vill göra detta. Jag kan tycka att det är ganska tråkigt när vi träffas i de här situationerna, för alla sitter och håller med varandra. Det blir egentligen ganska meningslöst, för alla har ungefär samma dagordning.

Men sedan går några till Sveriges riksdag och säger att de egentligen inte vill delta i det här utan tycker att det är onödiga åtgärder. Då kan det inte kallas annat än att de endera ljuger eller hycklar väldigt mycket. I ett sammanhang säger de att så här är det, och så tycker vi att det ska vara. Sedan törs de inte följa upp detta med lagstiftning utan hänvisar till att de minsann genomfört diskrimineringslagstiftningen.

Jättebra – det har vi socialdemokrater varit överens med er om. Men problemet är att det inte är det frågan gäller. Det är inte diskrimineringslagstiftningen som ska lösa att transpersoner tillhör en av de grupper som oftast drabbas av just det man kallar hatbrott.

Det finns statistik på detta. Detta vet de som har suttit en längre tid i justitieutskottet. Det har också förts debatter kring detta.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 14 §.)

13 § ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2010/11:TU9
ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg (skr. 2010/11:37).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.28 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

SoU5 En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m.

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

279 för utskottet

19 för res.

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 15 KD

För res.: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

UU8 Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

279 för utskottet

19 för res. 1

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 15 KD

För res. 1: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Återtagandeklausul)

1. utskottet

2. res. 2 (MP, V)

Votering:

242 för utskottet

37 för res. 2

18 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 FP, 20 C, 15 KD

För res. 2: 21 MP, 16 V

Avstod: 18 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 2 SD, 3 V, 4 KD

JuU6 Strategi för överföring av PNR-uppgifter till tredjeländer

1. utskottet
2. utskottets förslag till beslut med godkännande av motiveringen i res.
(MP, V)
Votering:
261 för utskottet
37 för res.
51 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 S, 93 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 15 KD
För res.: 21 MP, 16 V
Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD
Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

JuU8 Straffrättsliga frågor

Punkt 1 (Hets mot folkgrupp m.m.)

1. utskottet
2. res. 1 (S, MP, V)
Votering:
168 för utskottet
130 för res. 1
51 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 15 KD
För res. 1: 93 S, 21 MP, 16 V
Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 3 (Straffskärpning vid kränkning på grund av könsidentitet m.m.)

1. utskottet
2. res. 3 (S, MP, V)
Votering:
168 för utskottet
130 för res. 3
51 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 15 KD
För res. 3: 93 S, 21 MP, 16 V
Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 5 (Barnäktenskap m.m.)

1. utskottet
2. res. 5 (S, SD, V)
Votering:
171 för utskottet
127 för res. 5
51 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 15 KD

För res. 5: 92 S, 19 SD, 16 V

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Carina Hägg (S) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 6 (Kriminalisera skenäktenskap som ingåtts i vinstsyfte)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

Votering:

278 för utskottet

19 för res. 6

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 14 KD

För res. 6: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 5 KD

Punkt 10 (Synnerligen grov våldtäkt m.m.)

1. utskottet

2. res. 8 (S)

3. res. 9 (SD)

Förberedande votering:

105 för res. 8

19 för res. 9

173 avstod

52 frånvarande

Kammaren biträdde res. 8.

Carina Hägg (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Margareta Cederfelt (M) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

184 för utskottet

114 för res. 8

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 14 V, 15 KD

För res. 8: 93 S, 19 SD, 2 V

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 17 (Implementera Romstadgan)

1. utskottet
2. res. 12 (S, V)

Votering:

170 för utskottet

127 för res. 12

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 3 MP, 21 FP, 20 C, 19 SD, 14 KD

För res. 12: 93 S, 18 MP, 16 V

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 5 KD

Punkt 19 (Tortyrbrott)

1. utskottet
2. res. 14 (S, MP, V)

Votering:

168 för utskottet

129 för res. 14

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 M, 21 FP, 20 C, 19 SD, 15 KD

För res. 14: 92 S, 21 MP, 16 V

Frånvarande: 20 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Veronica Palm (S) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats som frånvarande.

Punkt 20 (Övergrepp i rättssak)

1. utskottet
2. res. 15 (SD)

Votering:

278 för utskottet

19 för res. 15

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 14 KD

För res. 15: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 5 KD

Punkt 21 (Förhindrande av räddningsinsats)

1. utskottet
2. res. 16 (SD)

Votering:

277 för utskottet

19 för res. 16

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 14 KD

För res. 16: 19 SD

Frånvarande: 20 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 5 KD

Punkt 29 (Påföljd för innehav av kat)

1. utskottet

2. res. 21 (SD)

Votering:

276 för utskottet

19 för res. 21

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 MP, 20 FP, 20 C, 16 V, 13 KD

För res. 21: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 4 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 6 KD

Punkt 34 (Förbud mot att delta i militära operationer utomlands m.m.)

1. utskottet

2. res. 22 (SD)

Votering:

279 för utskottet

19 för res. 22

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 15 KD

För res. 22: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 36 (Livstidsstraff utan möjlighet till benådning)

1. utskottet

2. res. 23 (SD)

Votering:

277 för utskottet

19 för res. 23

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 91 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 15 KD

För res. 23: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 16 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 38 (Straffskärpningar för brott mot liv och hälsa)

1. utskottet
2. res. 24 (SD)

Votering:

277 för utskottet

19 för res. 24

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 93 M, 21 MP, 20 FP, 20 C, 16 V, 15 KD

För res. 24: 19 SD

Frånvarande: 20 S, 14 M, 4 MP, 4 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 40 (Anknytning till organiserad brottslighet ska beaktas vid straffmätningen)

1. utskottet
2. res. 25 (SD)

Votering:

279 för utskottet

19 för res. 25

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 15 KD

För res. 25: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 41 (Mängdrabatt)

1. utskottet
2. res. 26 (SD)

Votering:

279 för utskottet

19 för res. 26

51 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 93 S, 93 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 15 KD

För res. 26: 19 SD

Frånvarande: 19 S, 14 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Punkt 42 (Förlängning av strafftid)

1. utskottet
2. res. 27 (SD)

Votering:

278 för utskottet

19 för res. 27

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 93 S, 92 M, 21 MP, 21 FP, 20 C, 16 V, 15 KD
För res. 27: 19 SD
Frånvarande: 19 S, 15 M, 4 MP, 3 FP, 3 C, 1 SD, 3 V, 4 KD

Prot. 2010/11:52
2 februari

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU9 ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg

Kammaren biföll utskottets förslag.

Skrivelsen lades till handlingarna.

15 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2010/11:63 Komplettering av den nya plan- och bygglagen

2010/11:67 Animaliska biprodukter och kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

16 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 2 februari

2010/11:175 Strindbergsjubileet 2012

av *Berit Högman* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2010/11:176 Kultursponsring

av *Berit Högman* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2010/11:177 Portföljmodellen

av *Berit Högman* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2010/11:178 Finansiering av ambassader med biståndsmedel

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

2010/11:179 Kurderns situation i Syrien

av *Hans Linde* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:180 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i svensk utvecklingspolitik

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 februari.

17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 2 februari

2010/11:274 Försäljningsförbud mot djurtestad kosmetika

av *Jens Holm* (V)

till miljöminister *Andreas Carlgren* (C)

2010/11:275 Tillgången till fast telefoni på landsbygd och i glesbygd

av *Krister Örnfjäder* (S)

till statsrådet *Anna-Karin Hatt* (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 februari.

18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 2 februari

2010/11:245 Informationsmedel från biståndsbudgeten

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till statsrådet *Gunilla Carlsson* (M)

2010/11:248 Förvärvslagstiftning beträffande hyresfastighet

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

2010/11:249 Ungdomars konditionsnivå

av *Désirée Liljevall* (S)

till kultur- och idrottsminister *Lena Adelsohn Liljeroth* (M)

2010/11:250 Finanskommission

av *Jacob Johnson* (V)

till statsrådet *Peter Norman* (M)

2010/11:251 Konsumtionskrediter och konsekvenser för finansmarknaden

av *Jacob Johnson* (V)

till statsrådet *Peter Norman* (M)

2010/11:253 Värde transporter över riksgåränsen i Tornedalen

av *Sven-Erik Bucht* (S)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2010/11:255 Polishelikopter i Östersund

av *Marie Nordén* (S)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2010/11:257 Tvångsskrivning i Norge

av *Marie Nordén* (S)

till statsrådet *Ewa Björling* (M)

2010/11:258 Polishelikopter i Boden

av *Leif Pettersson* (S)

till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2010/11:259 Köp av hyresfastigheter

av *Krister Örnfjäder* (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2010/11:261 Fortsatt tillverkning av surströmming

av *Eva Sonidsson* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2010/11:262 Mora tingsrätt

av *Carin Runeson* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2010/11:263 Sveaskogs jaktarrenden

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:265 Unga förtidspensionerade

av andre vice talman *Ulf Holm* (MP)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

Prot. 2010/11:52

2 februari

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 8 februari.

19 § Kammaren åtskildes kl. 16.23.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanrådets början till och med 12 § anf. 29 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Val av justitieombudsman	1
2 § Justering av protokoll	1
3 § Avsägelse	1
4 § Anmälan om kompletteringsval till miljö- och jordbruksutskottet.....	2
5 § Anmälan om inkomna protokollsutdrag från utskott.....	2
6 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	3
8 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	3
9 § En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m.	3
Socialutskottets betänkande 2010/11:SoU5	3
Anf. 1 METIN ATASEVEN (M).....	3
Anf. 2 PER RAMHORN (SD)	4
Anf. 3 CHRISTER ENGELHARDT (S).....	5
Anf. 4 JAN R ANDERSSON (M).....	6
Anf. 5 AGNETA LUTTROPP (MP).....	7
Anf. 6 MARIA LUNDQVIST-BRÖMSTER (FP).....	8
Anf. 7 ANDERS W JONSSON (C)	9
Anf. 8 EVA OLOFSSON (V)	10
Anf. 9 ANDERS ANDERSSON (KD)	11
(Beslut fattades under 14 §.)	13
10 § Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan	13
Utrikesutskottets betänkande 2010/11:UU8.....	13
Anf. 10 BODIL CEBALLOS (MP)	13
Anf. 11 WILLIAM PETZÄLL (SD).....	14
Anf. 12 HANS LINDE (V)	15
Anf. 13 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M).....	16
Anf. 14 KERSTIN LUNDGREN (C).....	17
Anf. 15 BODIL CEBALLOS (MP) replik	18
Anf. 16 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	18
Anf. 17 BODIL CEBALLOS (MP) replik	19
Anf. 18 KERSTIN LUNDGREN (C) replik	19
Anf. 19 DÉSIRÉE PETHRUS (KD).....	19
Anf. 20 CHRISTER WINBÄCK (FP)	21
Anf. 21 KENNETH G FORSLUND (S).....	22
(Beslut fattades under 14 §.)	22
11 § Strategi för överföring av PNR-uppgifter till tredjeländer	23
Justitieutskottets utlåtande 2010/11:JuU6	23
Anf. 22 MARIA FERM (MP).....	23
Anf. 23 JENS HOLM (V)	24
Anf. 24 KERSTIN HAGLÖ (S).....	24

Anf. 25 KRISTER HAMMARBERGH (M)	25
Anf. 26 ROGER HADDAD (FP)	27
Anf. 27 JOHAN LINANDER (C)	27
Anf. 28 CAROLINE SZYBER (KD)	29
(Beslut fattades under 14 §.)	31
12 § Straffrättsliga frågor	31
Justitieutskottets betänkande 2010/11:JuU8	31
Anf. 29 KERSTIN HAGLÖ (S)	31
Anf. 30 MARIA FERM (MP)	34
Anf. 31 KENT EKEROOTH (SD)	36
Anf. 32 JENS HOLM (V)	37
Anf. 33 PATRICK RESLOW (M)	38
Anf. 34 KERSTIN HAGLÖ (S) replik	41
Anf. 35 PATRICK RESLOW (M) replik	42
Anf. 36 KERSTIN HAGLÖ (S) replik	42
Anf. 37 PATRICK RESLOW (M) replik	42
Anf. 38 KENT EKEROOTH (SD) replik	43
Anf. 39 PATRICK RESLOW (M) replik	43
Anf. 40 KENT EKEROOTH (SD) replik	43
Anf. 41 PATRICK RESLOW (M) replik	43
Anf. 42 ROGER HADDAD (FP)	44
Anf. 43 KENT EKEROOTH (SD) replik	45
Anf. 44 ROGER HADDAD (FP) replik	45
Anf. 45 KENT EKEROOTH (SD) replik	46
Anf. 46 ROGER HADDAD (FP) replik	46
Anf. 47 JOHAN LINANDER (C)	46
Anf. 48 KERSTIN HAGLÖ (S) replik	48
Anf. 49 JOHAN LINANDER (C) replik	48
Anf. 50 KERSTIN HAGLÖ (S) replik	49
Anf. 51 JOHAN LINANDER (C) replik	49
Anf. 52 CAROLINE SZYBER (KD)	50
Anf. 53 KERSTIN HAGLÖ (S) replik	51
Anf. 54 CAROLINE SZYBER (KD) replik	52
Anf. 55 KERSTIN HAGLÖ (S) replik	52
Anf. 56 CAROLINE SZYBER (KD) replik	53
Anf. 57 BÖRJE VESTLUND (S)	53
(Beslut fattades under 14 §.)	54
13 § ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg	54
Trafikutskottets betänkande 2010/11:TU9	54
(Beslut fattades under 14 §.)	54
Ajournering	54
Återupptagna förhandlingar	54
14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	55
SoU5 En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m.	55

UU8 Stabiliserings- och associeringsavtal mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Serbien, å andra sidan	55
JuU6 Strategi för överföring av PNR-uppgifter till tredjeländer.....	56
JuU8 Straffrättsliga frågor.....	56
TU9 ILO:s konvention om arbete ombord på fiskefartyg	61
15 § Bordläggning.....	61
16 § Anmälan om interpellationer	61
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	62
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	62
19 § Kammaren åtskildes kl. 16.23.	63

